downloaded from: www.kpscvaani.com

ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ

ಪಿ.ಡಿ.ಒ., ಎಫ್.ಡಿ.ಎ., ಎಸ್.ಡಿ.ಎ.

ಮೊದಲಾದ ಗ್ರೂಪ್ 'ಸಿ'

ತಾಂತ್ರಿಕ/ತಾಂತ್ರಿಕೇತರ ಹುದ್ದೆಗಳ

ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ

ಜ್ಞಾನಗಂಗೋತ್ರಿ

ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

9916399276

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಪರಿವಿಡಿ

1. ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆ
2. ನಾಮಪದಗಳು
3. ಸರ್ವನಾಮ
4. ಲಿಂಗ
5. ವಚನ
6. ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಗಳು
7. ಕ್ರಿಯಾಪದ
8. ಸಂಧಿಗಳು
9. ಸಮಾಸಗಳು
10. ಸಾಧಿತ ಶಬ್ದಗಳು
11. ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳು
12. ಅಲಂಕಾರ
13. ಕರ್ತರಿ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ
14. ರಗಳೆ
15. ಷಟ್ಪದಿ
16. ದ್ವಿರುಕ್ತಿ
17. ಪದಗಳ ಅರ್ಥ
18. ತತ್ಸಮ ತದ್ಭವ
19. ಶುದ್ಧ ಬರಹ/ಸರಿಯಾದ ಪದಬಳಕೆ
20. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು
21. ವಿರುದ್ಧ ಪದಗಳು
22. ಜೋಡಿ ಪದಗಳು
23. ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಪದಗಳು
24. ಗಾದೆಗಳು
25. ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು
26. ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು
27. ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಕವಿಗಳು
28. ಪ್ರಾಚೀನ ವಚನಕಾರರು ಮತ್ತು ಅಂಕಿತಗಳು
29. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಬಿರುದಾಂಕಿತಗಳು
30. ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾವ್ಯನಾಮಗಳು
31. ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳು
32. ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಗಳು
33. ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು
34. ಪ್ರವಾಸಿ ಕಥನಗಳು
35. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳು
36. ಕವಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಲುಗಳು
37. ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು
38. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ

downloaded from: www.kpscvaani.com

'ಇಸಿಲ' ಎಂಬ ಪದ 'ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ' ಶಾಸನದಿಂದ ದೊರಕಿದೆ. 'ಇಸಿಲ' ಎಂಬುದು ಒಂದು ಊರಿನ ಹೆಸರು. ಇದು ಕನ್ನಡದ "ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಪದ" ವಾಗಿದೆ.
ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮೊದಲ ಶಾಸನವೇ 'ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ' ಇದೊಂದು 'ಗದ್ಯ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ' ಇದು ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು (ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ರಾಜವಂಶ) ಈ ಶಾಸನವನ್ನು 1936ರಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಡಾ. ಎಮ್.ಹೆಚ್. ಕೃಷ್ಣರವರು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದರು.

ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು

* ಪೊಗಳೆ ಪಟ್ಟಣ (ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟನು)
* ಬಾಳ್ಗಮ್ಚಿ (ಳ್ಚು)
* ಪೆತ್ತ ಜಯನ್
* ಬಾಳ್ (ಖಡ್ಗ, ಕತ್ತಿ)
* ಕಮ್ಚಿ (ಳ್ಚು) – ತೊಳೆದ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ತಿಳಿಯಲು ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನವೇ 'ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನ' (ಕ್ರಿ.ಶ.700). ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 3 ತ್ರಿಪದಿಗಳಿದ್ದು ಇದು ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತಲಕಾವೇರಿ' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನ.
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ 'ತಮಟಕಲ್ಲು' ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ 'ತಮಟಕಲ್ಲು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ' ವೃತ್ತ ಇದ್ದು 'ಗುಣಮಧುರ' ಎಂಬ ವೀರನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ತುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕೃತಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಇದರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. 850. ಇದೊಂದು ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಕೃತಿ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ 'ಕಂದಪದ್ಯ' ದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶವನ್ನ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕಾವ್ಯ 'ಆದಿಪುರಾಣ'.

ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ

1. ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆ

ಕನ್ನಡದ 'ವೈಯ್ಯಾಕರಣಿ', ಕೇಶೀರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ 47 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ 49 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೇ,

ಅ ಆ ಈ ಈ ಉ ಊ ಋ ಎ ಏ
ಐ ಒ ಓ ಔ ಅಂ ಅಃ
ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ
ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ
ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ
ತ ಥ ದ ಧ ನ
ಪ ಫ ಬ ಭ ವ
ಯ ರ ಲ ವ ಶ ಷ ಸ ಹ ಳ

ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು (49)

1) ಸ್ವರಗಳು – 13
2) ವ್ಯಂಜನಗಳು – 34
3) ಯೋಗವಾಹಕಗಳು – 2
ಒಟ್ಟು– 49

I. ಸ್ವರಗಳು – 13

ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ಎ ಏ ಐ ಒ
ಓ ಔ – 13

ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ 2 ವಿಧ

1) ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ:– 6

ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ ಎನ್ನುವರು.
ಉದಾ: ಅ ಇ ಉ ಋ ಎ ಒ = 6

2) ದೀರ್ಘಸ್ವರ:– 7

ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ವರಗಳು.
ಉದಾ: ಆ ಈ ಊ ಏ ಐ ಓ ಔ = 7

ಪ್ಲುತಸ್ವರ:–

ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ವರಗಳು.
[ಇಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಸ್ವರವನ್ನೇ ಮತ್ತಷ್ಟು ಎಳೆದು ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ]

ಉದಾ: ಅಯ್ಯೋss, ಅಣ್ಣಾss

www.iasjnana.com 9916399276

downloaded from: www.kpscvaani.com

II. ವ್ಯಂಜನಗಳು (ಅಪೂರ್ಣ) – 34

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಂಜನ ಪೂರ್ಣ ಅಕ್ಷರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವರಗಳ ಸಹಾಯ ಬೇಕೇ ಬೇಕು.

ವ್ಯಂಜನಗಳಲ್ಲಿ 2 ವಿಧ
1) ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನ – 25
2) ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನ – 9
ಒಟ್ಟು – 34

1) ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನ – 25

'ಕ' ಕಾರದಿಂದ 'ಮ' ಕಾರದ ವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು 25 ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಗಳೆನ್ನುವರು.

ಕ್ ಖ್ ಗ್ ಘ್ ಙ್ – (ಕಂಠ್ಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು)
ಚ್ ಛ್ ಜ್ ಝ್ ಞ್– (ತಾಲವ್ಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು) ದವಡೆ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಟ್ ಠ್ ಡ್ ಢ್ ಣ್ – (ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು) ಮೂಗಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ
ತ್ ಥ್ ದ್ ಧ್ ನ್ – (ದಂತ್ಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು) ಹಲ್ಲಿನ ಸಹಾಯ
ಪ್ ಫ್ ಬ್ ಭ್ ಮ್ – (ಓಷ್ಠ್ಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು) ತುಟಿಯ ಸಹಾಯ

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನದ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 'ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ' ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು 'ಮಹಾಪ್ರಾಣ' ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು 'ಅನುನಾಸಿಕ' ಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಗಳು (10) – ಕ ಗ ಚ ಜ ಟ ಡ ತ ದ ಪ ಬ

ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳು (10) – ಖ ಘ ಛ ಝ ಠ ಢ ಥ ಧ ಫ ಭ

ಅನುನಾಸಿಕಗಳು (5) – ಙ ಞ ಣ ನ ಮ

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಗಳು:– ಕಡಿಮೆ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳೆನ್ನುವರು.
ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು:– ದೀರ್ಘ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳೆನ್ನುವರು.
ಅನುನಾಸಿಕಗಳು:– ಮೂಗಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅನುನಾಸಿಕಗಳೆನ್ನುವರು.

* ಕ ಚ ಟ ತ ಪ – 'ಅಘೋಷ್ಯ' ವ್ಯಂಜನಗಳು ಎನ್ನುವರು
* ಗ ಜ ಡ ದ ಬ – 'ಘೋಷ್ಯ' ವ್ಯಂಜನಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಎನ್ನ ನುಡಿ "ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ" (ಮೂರ್ಧನ್ಯ) ಎಂದ ಕವಿ ಪಂಪ.

2) ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಗಳು – 9

ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲು ಬಾರದ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನು ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಗಳೆನ್ನುವರು.
ಉದಾ: ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, ಶ್, ಷ್, ಸ್, ಹ್, ಳ್ – 9

III. ಯೋಗವಾಹಕಗಳು – 2

'ಯೋಗ' ಎಂದರೆ ಸಂಬಂಧ
'ವಾಹ' ಎಂದರೆ ಹೊಂದಿದ ಎಂದರ್ಥ.
ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳೇ ಯೋಗವಾಹಕಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 2 ವಿಧ

1) ಅನುಸ್ವಾರ – 'ಂ' 'ಅಂ'
2) ವಿಸರ್ಗ – 'ಃ' 'ಅಃ'

ಉದಾ: ಅಂ, ಗಂ, ಕಃ, ತಃ, ಎಂ

'ಕೇಶೀರಾಜನ' ಪ್ರಕಾರ ಯೋಗವಾಹಗಳು 4 ಸಂಖ್ಯೆ ಇವೆ.

1) ೱ – ಜಿಹ್ವಾಮೂಲಿಯ
2) ೲ – ಉಪಧ್ಮಾನಿಯ
3) ಂ – ಅನುಸ್ವಾರ
4) ಃ – ವಿಸರ್ಗ

ಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳು

ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗುಣಿತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಕ್ + ಅ = ಕ
ಕ್ + ಆ = ಕಾ
ಚ್ + ಈ = ಚೀ
ಗ್ + ಆ = ಗಾ
ಯ್ + ಉ = ಯು ಇತ್ಯಾದಿ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು ಅಥವಾ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳು

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು ಅಥವಾ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಇದರಲ್ಲಿ 2 ವಿಧ.

1) ಸಜಾತಿಯ ಸಂಯುಕ್ತಕ್ಷರಗಳು

ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು.

ಉದಾ: ಅಪ್ಪ, ಅಜ್ಜಿ, ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಮಣ್ಣು, ಉತ್ತಮ, ಕಜ್ಜ, ಇತ್ಯಾದಿ.

2) ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು.

ಉದಾ: ಉಷ್ಣ, ತಕ್ಷಣ, ಅಸ್ತ್ರ, ಅಕ್ಷರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಇತ್ಯಾದಿ.

2. ನಾಮಪದಗಳು

ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ಒಂದು ಸ್ಥಳದ, ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು "ನಾಮಪದಗಳು" ಎನ್ನವರು.

ನಾಮ ಪದದ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು 'ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ನಾಮಲಿಂಗ.

ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 2 ವಿಧ

1) ಸಹಜನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿ

ಉದಾ: ರಾಮ, ಹುಡುಗ, ನದಿ, ಅರಮನೆ, ಮರ, ಮಳೆ

2) ಸಾದಿತನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿ

ಉದಾ: ಒಕ್ಕಣ್ಣ, ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು, ದೊಡ್ಡಮರ, ಚಳಿಗಾಲ, ಮಳೆಗಾಲ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ನಾಮಪದದ ಪ್ರಕಾರಗಳು/ನಾಮವಾಚಕಗಳು '8' ಬಗೆ ಇವೆ.

1) ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳು
2) ಗುಣವಾಚಕಗಳು
3) ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು
4) ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳು
5) ಭಾವನಾಮಗಳು
6) ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕಗಳು
7) ಪ್ರಕಾರ ವಾಚಕಗಳು
8) ದಿಗ್ವಾಚಕಗಳು

I. ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳು

'ಚೇತನ' ರೂಪವಾದಂತಹ (ಜೀವ ಇರುವ) ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಮನುಷ್ಯ, ಮುದುಕ, ಎತ್ತು, ನಾಯಿ, ಹೆಂಗಸು ಹಾಗೂ 'ಅಚೇತನ' ರೂಪವಾದಂತಹ (ಜೀವ ಇಲ್ಲದ) ಸ್ಥಳ, ಮರ, ಜಲ, ಕಲ್ಲು, ಹಣ್ಣು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಪದಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಚಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಸ್ತುವಾಚಕದಲ್ಲಿ 3 ವಿಧ

1) ರೂಢನಾಮ
2) ಅಂಕಿತನಾಮ
3) ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ

1) ರೂಢನಾಮ

ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಚಕಗಳೇ ರೂಢನಾಮ.

ಉದಾ: ನದಿ, ಪರ್ವತ, ಊರು, ಮನುಷ್ಯ, ದೇಶ, ಹುಡುಗ, ಇತ್ಯಾದಿ.

2) ಅಂಕಿತನಾಮ

ವ್ಯವಹಾರದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ ಅಂಕಿತನಾಮಗಳು.

ಉದಾ: ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣಾ, ರಾಹುಲ, ಮಾಲಾ, ಗಂಗಾ, ಮೋಹನ, ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತ, ಇತ್ಯಾದಿ.

3) ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ

ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳೇ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ.

ಉದಾ: ಕುಂಟ, ಕಿವುಡ, ಮೂಗ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿಜ್ಞಾನಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಪೂಜಾರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

II. ಗುಣವಾಚಕಗಳು

ವಸ್ತುಗಳು ಗುಣ, ರೀತಿ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಗುಣವಾಚಕಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ದೊಡ್ಡದು, ಚಿಕ್ಕದು, ಒಳ್ಳೆಯ, ಕೆಟ್ಟ, ಹಳತು, ಬಿಳಿಯ, ಎಳೆಯದು, ಹಿರಿಯದು, ಇತ್ಯಾದಿ.

III. ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕಗಳು

ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವಾಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕಗಳು.

ಉದಾ: ಒಂದು, ಎರಡು, ಹತ್ತು, ನೂರು, ಹನ್ನೆರಡು

downloaded from: www.kpscvaani.com

(1–999) ಪದಗಳು ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು, ಉಳಿದವೆಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷ, ಕೋಟಿ, ಸಾವಿರ ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು.

IV. ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳು

ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಮೂವರು, ನಾಲ್ವರು, ಇಮ್ಮಡಿ, ನೂರ್ಮಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

V. ಭಾವನಾಮಗಳು

ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಭಾವನಾಮಗಳು.

ಉದಾ: ಬಿಳಿಯದರ ಭಾವ – ಬಿಳುಪು

ಕರಿಯದರ ಭಾವ – ಕಪ್ಪು

ಹಿರಿಯದರ ಭಾವ – ಹಿರಿಮೆ

ನೋಡುವುದರ ಭಾವ – ನೋಟ

ಕೂಡುವುದರ ಭಾವ – ಕೂಟ ಇತ್ಯಾದಿ

VI. ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕಗಳು

ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಳತೆ ಪರಿಮಾಣ ಅಥವಾ ಗಾತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕ.

ಉದಾ: ಅಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು, ಕೆಲವು, ಎಷ್ಟು, ಹಲವು ಇತ್ಯಾದಿ.

VII. ಪ್ರಕಾರ ವಾಚಕಗಳು

ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಪ್ರಕಾರ ವಾಚಕಗಳು. ಇವು ಸಹ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗುಣವಾಚಕಗಳಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಅಂತಹ, ಇಂತಹ, ಅಂತಹದ್ದು, ಎಂತಹದ್ದು ಇತ್ಯಾದಿ

VIII. ದಿಗ್ವಾಚಕಗಳು

ದಿಕ್ಕುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹೆಸರನ್ನು ದಿಗ್ವಾಚಕಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಮೂಡಣ, ಪಡುವಣ, ತೆಂಕಣ, ಬಡಗಣ ಇತ್ಯಾದಿ.

3. ಸರ್ವನಾಮ

ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳಾದ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಸರ್ವನಾಮ.

ಉದಾ: ಅವನು, ಅವಳು, ಇವನು, ಅದು, ಇದು, ಇವಳು, ಇವನು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸರ್ವನಾಮದಲ್ಲಿ 3 ಬಗೆ

1) ಪುರುಷಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

2) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

3) ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಂಗಳು

1) ಪುರುಷಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ಉದಾ: ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ – ನಾನು/ನಾವು

ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ – ನೀನು/ ನೀವು

ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ – ಅವನು/ಅವಳು/ಅದು

2) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ಉದಾ: ಏನು, ಯಾವುದು, ಯಾತರದ್ದು, ಎಲ್ಲಿ, ಯಾರು ಇತ್ಯಾದಿ ಇವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

3) ಆಥ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ಉದಾ: ತಾನು ಮತ್ತು ತಾವು, ತನ್ನ, ತಮ್ಮ, ಎಂಬ ರೂಪಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳೆನಿಸಿವೆ.

downloaded from: www.kpscvaani.com

4. ಲಿಂಗಗಳು

ಯಾವ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗವು ಗಂಡಸು ಅಥವಾ ಹೆಂಗಸು ಅವೆರಡೂ ಅಲ್ಲದ ನಪುಂಸಕ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಿಂಗಗಳ ವಿಧಗಳು

1) ಪುಲ್ಲಿಂಗ

2) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

3) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

ಎ) ಪುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಬಿ) ಪುಂ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

ಸಿ) ಸ್ತ್ರೀ–ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

ಡಿ) ನಿತ್ಯ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

1) ಪುಲ್ಲಿಂಗ:–

ಯಾವ ಶಬ್ದವು 'ಗಂಡಸು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದೋ ಅದು ಪುಲ್ಲಿಂಗ.

ಉದಾ: ತಂದೆ, ಮುದುಕ, ಶಕ್ತಿವಂತ, ಸೋದರ, ತಮ್ಮ, ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಅವನು, ಶಿಕ್ಷಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

2) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ:–

ಯಾವ ಶಬ್ದವು 'ಹೆಂಗಸು' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವುದೋ ಅದು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

ಉದಾ: ತಾಯಿ, ಮುದುಕಿ, ಸೋದರಿ, ರಾಣಿ, ಕೆಟ್ಟವಳು, ಸೀತೆ, ರಾಧೆ, ಅವಳು, ಶಿಕ್ಷಕಿ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

3) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ:–

ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಎನಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಮನೆ, ಕಲ್ಲು, ಕುರ್ಚಿ, ಪುಸ್ತಕ, ಹಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಮೋಡ, ಬಂಗಾರ, ಸಮುದ್ರ, ಕಾಗೆ, ಕೋಗಿಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೇಶೀರಾಜನು "ಲಿಂಗಮೊಂಬತ್ತು ತೆರಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ಪ್ರಕಾರ ಲಿಂಗಗಳು 9 ತರಹಗಳಿವೆ. ಕೇಶೀರಾಜನು 9 ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನಾದರೂ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಕೆಲವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

ಎ) ಪುಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಇಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಎರಡರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಅವರು, ಇವರು, ಎಲ್ಲರೂ, ಮಕ್ಕಳು, ದೊಡ್ಡವರು, ಕೇಳದವರು, ಮಾಡಿದವರು

ಬಿ) ಪುನ್ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

ಈ ಪದಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಎರಡರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಶನಿಯು ಕಾಡುತ್ತಾನೆ (ಪುಲ್ಲಿಂಗ)
ಶನಿಯು ಕಾಡುತ್ತದೆ (ಪುನಪುಂಸಕಲಿಂಗ)
ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದನು (ಪುಲ್ಲಿಂಗ)
ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿತು (ಪುನಪುಂಸಕಲಿಂಗ)

ಸಿ) ಸ್ತ್ರೀ–ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗಗಳು

ಈ ಪದಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಮತ್ತು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಎರಡರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಒಲಿದಳು (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ)
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಒಲಿಯಿತು (ಸ್ತ್ರೀ ನಪುಂಸಕ)
ಹುಡುಗಿ ಒಲಿದಳು (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ)
ಹುಡುಗಿ ಒಲಿಯಿತು (ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕ)
ಸರಸ್ವತಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದಳು (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ)
ಸರಸ್ವತಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿತು (ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕ)

ಡಿ) ನಿತ್ಯ ನಪುಂಸಕಗಳು

ಈ ಪದಗಳು ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಯೂ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಶಿಶು, ಮಗು, ಮರಿ, ಕರು, ಕೂಸು, ಎತ್ತು, ಹಸು ಇತ್ಯಾದಿ

JNANAGANGOTHRI
Inspiring to serve...

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಪೊಲೀಸ್ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ನೇಮಕಾತಿ–2018

ವಿವರಗಳು

* ತರಗತಿಗಳು 24/1/18 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ
* ತರಗತಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೆ–1, ಪತ್ರಿಕೆ–2, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅಣುಕು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
* ಪತ್ರಿಕೆ–1 ವಿಷಯ ತಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯಿತ್ರಿರವರು ಬೋಧಿಸಲಿದ್ದಾರೆ
* ಪತ್ರಿಕೆ–1ನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿಯೇ ತಯಾರಿಸಿರುವ PRACTICAL WORK BOOK ನ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 40 ಪ್ರಬಂಧ ಬರವಣಿಗೆ, 40 ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು 40 ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
* ಪತ್ರಿಕೆ–2ನ್ನು ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರಿಂದ ಬೋಧನಾ ಸಲಕರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
* ಪರೀಕ್ಷಾ ಶ್ರೇಣಿಯು (Online/ Offline) 20 ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಉತ್ತರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
* ದೈಹಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ತರಬೇತಿದಾರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಂಠೀರವ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
* ತರಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಚ್ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

KARNATAKA STATE POLICE

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್

JNANAGANGOTHRI

CELEBRATING 10 YEARS

Ph 99163-99276

ಜ್ಞಾನಗಂಗೋತ್ರಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ,
ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧಿಸೂಚನೆ ಅತೀ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳಲಿದೆ

ಕೆ.ಎ.ಎಸ್–2018 ತರಗತಿಗಳು ಫೆಬ್ರವರಿ 25 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ

ಮತ್ತು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ

ಆಫ್ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ

ಅಣಕು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು

ಫೆಬ್ರವರಿ – 25 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ

ಕೂಡಲೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ:99163–99276

downloaded from: www.kpscvaani.com

5. ವಚನ

ವಚನ ಎಂದರೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದರ್ಥ.

ಕನ್ನಡದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ 2 ಬಗೆ

1) ಏಕವಚನ

2) ಬಹುವಚನ

1) ಏಕವಚನ:–

ಯಾವುದೇ ಶಬ್ದವು ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು, ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದೇ ಏಕ ವಚನ.

ಉದಾ: ಅವನು, ಅವಳು, ಅರಸ, ಸ್ತ್ರೀ, ಅಣ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ

2) ಬಹುವಚನ:–

ಒದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದೇ ಬಹುವಚನ.

ಉದಾ: ಅವರು, ಅವುಗಳು, ಅವುಗಳೆಲ್ಲ

ಈ ವಚನ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯದ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:

ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಅರಸ	ಅರಸರು
ಮರ	ಮರಗಳು
ಸ್ತ್ರೀ	ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಅಣ್ಣ	ಅಣ್ಣಂದಿರು
ಮಗು	ಮಕ್ಕಳು

ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಅರು, ಗಳು, ಅಂದಿರು, ಕಳು, ಅವು, ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಅಣಕಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯೇಯ ಬಳಸುವುದುಂಟು.

ಉದಾ: ನಮ್ಮ ತಾಯಿ, ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಎಂಬುವುವು ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ.

ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಗೆ

ಉದಾ: ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳೇ ಬನ್ನಿ
ಓಹೋ, ಬಂದಿರೋ
ಹೇಳಿ, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗೆಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿದ್ದರೂ ಕೇಶೀರಾಜನು ದ್ವಿ–ವಚನ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದುವಚನವನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ದ್ವಿ ವಚನ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಈತನ ಮೇಲಾಗಿದೆ.

6. ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು

ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆಯಾಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಗೆ ನಾಮ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು

ನಾಮಪದಕ್ಕೂ ಇನ್ನಿತರ ಪದಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೂ ವಾಕ್ಯದ ಇತರ ನಾಮಪದಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಕಾರ್ಥವೆನ್ನುವರು.

ನಾಮ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 8 ವಿಧಗಳು

ವಿಭಕ್ತಿಗಳು	ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳು	ಹೊಸಗನ್ನಡ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗ	ಹಳಗನ್ನಡ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ	ಹಳಗನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗ
ಪ್ರಥಮಾ	ಕರ್ತ್ರರ್ಥ	ಉ	ರಾಮನು	ಮ್	ರಾಮನ್
ದ್ವಿತೀಯಾ	ಕರ್ಮಾರ್ಥ	ಅನ್ನು	ರಾಮನನ್ನು	ಅಂ	ರಾಮನಂ
ತೃತೀಯ	ಕರಣಾರ್ಥ	ಇಂದ	ರಾಮನಿಂದ	ಇಂ/ಇಂದಂ	ರಾಮನಿಂದಂ
ಚತುರ್ಥಿ	ಸಂಪ್ರದಾನ	ಗೆ/ಕೆ	ರಾಮನಿಗೆ	ಗೆ/ಕೆ/ಕ್ಕೆ	ರಾಮಂಗೆ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಪಂಚಮಿ	ಅಪಾದಾನ	ದೆಸೆಯಿಂದ	ರಾಮನ ದೆಸೆಯಿಂದ	ಅತ್ತಣಿಂ/ಅತ್ತಣಿಂದಂ	ರಾಮನತ್ತಣಿಂ/ರಾಮನತ್ತಣ್ಣಿಂದೆ
ಷಷ್ಠೀ	ಸಂಬಂಧ	ಅ	ರಾಮನ	ಅ	ರಾಮನ
ಸಪ್ತಮೀ	ಅಧಿಕರಣ	ಅಲ್ಲಿ/ಇಲ್ಲಿ	ರಾಮನಲ್ಲಿ	ಒಳ್/ಎ	ರಾಮನೊಳ್/ರಾಮನೊಳು
ಸಂಬೋಧನಾ	ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ	ಆ, ಎ, ಇರಾ, ಈ	ರಾಮ, ರಾಮನೇ	ಆ, ಏ, ಇರಾ	ರಾಮಾ, ರಾಮನೇ

ಆಧುನಿಕರ ಪ್ರಕಾರ ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿಯೇ ಪಂಚಮಿ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಂಚಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ (ದೆಸೆಯಿಂದ) ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆಧುನಿಕರ ವಾದ. ಆದರೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯಾಕರಣ ತಜ್ಞರು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿ ಆಧುನಿಕರ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಭೋಧನಾ ವಿಭಕ್ತಿಯು ಒಂಸು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯ ಅಲ್ಲ.

7. ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎನ್ನುವರು.

ಧಾತು

ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಧಾತು ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಎನ್ನುವರು. ಧಾತುವಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದವೇ ಕ್ರಿಯಾಪದ.

ಉದಾ: ಅವನು 'ಹೋಗು'ತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿ 'ಹೋಗು' ಎಂಬುದು ಧಾತು.

ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ತೃವಿನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. (ಕರ್ತೃ ಎಂದರೆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು)

ಧಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳು

1) ಮೂಲಧಾತು

2) ಸಾಧಿತಧಾತು

ಮೂಲಧಾತು:– ಇವು ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ ಧಾತುಗಳು.

ಉದಾ: ಹೋಗು, ಓಡು, ತಿನ್ನು, ನಿಲ್ಲು, ನಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಧಿತಧಾತು:– ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಆಗುವ ಧಾತುಗಳು ಸಾಧತಧಾತು.

ಉದಾ: ಪ್ರೀತಿಸು, ಸೇರಿಸು, ಶೋಕಿಸು, ಪ್ರಯತ್ನಿಸು, ಚಡಪಡಿಸು, ಧಗಧಗಿಸು, ಆಡಿಸು, ನುಡಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಉಪಯೋಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

1) ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು

2) ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು

1) ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು

ತಮ್ಮ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಧಾತುಗಳು.

ಉದಾ: ಮಾಡು, ತಿನ್ನು, ಕೊಡು, ಓದು ಇತ್ಯಾದಿ

ಮಮತಳು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಇಲ್ಲಿ 'ಮಾಡು' ಎಂಬ ಧಾತು ತನ್ನ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಗೆ 'ಕೆಲಸ' ಎಂಬ ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು ಎಂದರೆ, ಏನನ್ನು, ಯಾರನ್ನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಕ್ರಿಯೆಯ ಉತ್ತರ ದೊರಕುವಂತದ್ದು.

ಉದಾ: ಮಮತಳು 'ಏನನ್ನು' ಮಾಡಿದಳು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ 'ಕೆಲಸವನ್ನು'.

2) ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು

ಈ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಏನನ್ನು, ಯಾರನ್ನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯ ಉತ್ತರ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಇವು 'ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದ' ಧಾತುಗಳು.

ಉದಾ: ಹೋಗು, ಬದುಕು, ಸಾಯು, ಏಳು, ನಿಲ್ಲು, ಮಲಗು ಇತ್ಯಾದಿ

ಇವು ಏನನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಕ್ರಿಯೆಯ ದೊರಕದ ಧಾತುಗಳು.

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಉದಾ: ಅವನು ಏನನ್ನು ನಿಂತನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಕ್ರಿಯೆಯು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
(1) ಕರ್ತೃವಿನ 'ಕ್ರಿಯೆ'ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
(ಕರ್ತೃ ಎಂದರೆ ಕಾರಣರಾದವರು)
(2) ದಾತುಗಳಿಗೆ 'ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ' ಗಳು ಸೇರುವ
ಮೂಲಕ, ಕ್ರಿಯಪದವು ಕ್ರಿಯೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
(3) ಧಾತುವಿಗೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ'ಗಳು ಸೇರುವ ಮೂಲಕ (2
ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

ಧಾತು	+	**ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ**	+	**ಅಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ**	=	**ಕ್ರಿಯಾಪದ**
ಹೋಗು	+	ಉತ್ತ	+	ಆನೆ	=	ಹೋಗುತ್ತಾನೆ
ಹೋಗು	+	ದ	+	ಅಳು	=	ಹೋದಳು
ಹೋಗು	+	ವ	+	ಅನು	=	ಹೋಗುವನು
ಬರೆ	+	ಉತ್ತ	+	ಅಳೆ	=	ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ
ಓದು	+	ವ	+	ಎವು	=	ಓದುವೆವು

ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಬರೆದಾಗ ಬಂದಿರುವ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಾದ 'ಉತ್ತ' ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವನ್ನು 'ದ' ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಮತ್ತು 'ವ' ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಾದ ಆನೆ, ಅಳು, ಅನು, ಆಳೆ, ಎವು ಇವೆಲ್ಲಾ ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಏಕವಚನ – ಬಹುವಚನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕಾಲಸೂಚಕ ಮತ್ತು ಅಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನ, ಭೂತ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಎಂಬ ಮೂರು ರೂಪಗಳಿವೆ. ಅರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ, ಸಂಭವನಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಎಂಬ ಮೂರು ರೂಪಗಳಿವೆ.

* ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನ, ಭೂತ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಎಂಬ ರೂಪಗಳು.
* ಅರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ, ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಎಂಬ ರೂಪಗಳು.

ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ರೂಪಗಳು:–

1) ವರ್ತಮಾನಕಾಲ:–

ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವು ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ 'ಉತ್ತ' ಎಂಬ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಅಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಅಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು

ಕ್ರಿಯಾಪದ:– 'ನೋಡು'

ಸರ್ವನಾಮ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ಅವನು, ಅವರು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ಅವಳು, ಅವರು) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ (ಅದು, ಅವು)	ಆನೆ (ನೋಡುತ್ತಾನೆ) ಆಳೆ (ನೋಡುತ್ತಾಳೆ) ಅದೆ (ನೋಡುತ್ತದೆ)	ಆರೆ (ನೋಡುತ್ತಾರೆ) ಆರೆ (ನೋಡುತ್ತಾರೆ) ಅವೆ (ನೋಡುತ್ತವೆ)

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ನೀನು, ನೀವು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ನೀನು, ನೀವು)	ಈಯೆ (ನೋಡುತ್ತೀಯೆ) ಈಯೆ (ನೋಡುತ್ತೀಯೆ)	ಈರಿ (ನೋಡುತ್ತೀರಿ) ಈರಿ (ನೋಡುತ್ತೀರಿ)
ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ನಾನು, ನಾವು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ನಾನು, ನಾವು)	ಏನೆ (ನೋಡುತ್ತೇನೆ)	ಏವೆ (ನೋಡುತ್ತೇವೆ)

2) ಭೂತಕಾಲ:–

ಮುಗಿದು ಹೋದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕಾಲ ಭೂತಕಾಲ. ಇಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ 'ದ' ಎಂಬ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಭೂತಕಾಲದ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು
ಕ್ರಿಯಾಪದ:– 'ಹಾಡು'

ಸರ್ವನಾಮ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ಅವನು, ಅವರು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ಅವಳು, ಅವರು) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ (ಅದು, ಅವು)	ಅನು (ಹಾಡಿದನು) ಅಳು (ಹಾಡಿದಳು) ಇತು (ಹಾಡಿತು)	ಅರು (ಹಾಡಿದರು) ಅರು (ಹಾಡಿದರು) ಅವು (ಹಾಡಿದವು)
ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ನೀನು, ನೀವು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ನೀನು, ನೀವು)	ಎ (ಹಾಡಿದೆ) ಎ (ಹಾಡಿದೆ)	ಇರಿ (ಹಾಡಿದಿರಿ) ಇರಿ (ಹಾಡಿದಿರಿ)
ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ನಾನು, ನಾವು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ನಾನು, ನಾವು)	ಎನು (ಹಾಡಿದೆನು) ಎನು (ಹಾಡಿದೆನು	ಎವು (ಹಾಡಿದೆವು) ಎವು (ಹಾಡಿದೆವು)

3) ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ:–

ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕಾಲವು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ. ಇಲ್ಲಿ 'ವ' ಹಾಗೂ 'ಉವ' ಎಂಬ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು
ಕ್ರಿಯಾಪದ:– 'ಮಾಡು'

ಸರ್ವನಾಮ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ಅವನು, ಅವರು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ಅವಳು, ಅವರು) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ (ಅದು, ಅವು)	ಅನು (ಮಾಡುವನು) ಅಳು (ಮಾಡುವಳು) ಅದು, ಉದು (ಮಾಡುವುದು)	ಅರು (ಮಾಡುವರು) ಅರು (ಮಾಡುವರು) ಅವು, ಉವು (ಮಾಡುವುವು)
ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ನೀನು, ನೀವು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ನೀನು, ನೀವು)	ಎ (ಮಾಡುವೆ) ಎ (ಮಾಡುವೆ)	ಇರಿ (ಮಾಡುವಿರಿ) ಇರಿ (ಮಾಡುವಿರಿ)
ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ನಾನು, ನಾವು) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ (ನಾನು, ನಾವು)	ಎ/ಎನು (ಮಾಡುವೆ) (ಹೋಗುವೆವು) ಎ/ಎನು (ಹೋಗುವೆ/ಹೋಗುವೆನು)	ಎವು (ಹೋಗುವೆವು) ಎವು (ಮಾಡುವೆವು)

ಅರ್ಥಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ರೂಪಗಳು

1) ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು:–

ಆಜ್ಞೆ, ಅಪ್ಪಣೆ, ಉದ್ದೇಶ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಶುಭ ಹಾರೈಕೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಕೋರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಇಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ವಿಧ್ಯರ್ಥದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಮಾಡಲಿ, ಹೋಗಲಿ, ಮಾಡೋಣ, ತಿಳಿಯಿರಿ, ಬನ್ನಿರಿ.

ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಪ್ರಯೋಗ:–

1) ನೀಡು ದೇವರೇ (ಕೋರಿಕೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ)
2) ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗಲಿ (ಹಾರೈಕೆ)
3) ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗೋಣ (ಉದ್ದೇಶ)

downloaded from: www.kpscvaani.com

4) ನಿನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗ (ಶಾಪ)
5) ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿರಿ (ಅಪ್ಪಣೆ)

ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ **'ಅಲಿ'** ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬದಲು **'ಅ'** ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಹಾಳಾಗಲಿ – ಹಾಳಾಗ
ಹೊಡೆಯಲಿ – ಹೊಡೆಯ

ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರ **'ಯು'** ಇರುವ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ **'ಇ'** ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ **'ಇರಿ'** ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಒಯ್ಯು – ಒಯ್ಯಿ – ಒಯ್ಯಿರಿ
ಸಾಯು – ಸಾಯಿ – ಸಾಯಿರಿ
ಕಾಯು – ಕಾಯಿ – ಕಾಯಿರಿ

2) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು:–

ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು.

ಉದಾ: ಕೃಷ್ಣನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನನು
ಕಮಲೆಯು ಆಟಕ್ಕೆ ಬಾರಳು

ಇಲ್ಲಿ **'ತಿನ್ನನು'** ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು **'ಬಾರಳು'** ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:
ಕ್ರಿಯಾಪದ:– 'ಮಾಡು'

ಸರ್ವನಾಮ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ	ಮಾಡನು ಮಾಡಳು ಮಾಡದು	ಮಾಡರು ಮಾಡರು ಮಾಡವು
ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡೆ ಮಾಡೆ	ಮಾಡರಿ ಮಾಡರಿ
ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡೆ/ಮಾಡೆನು ಮಾಡೆ/ಮಾಡೆನು	ಮಾಡೆವು ಮಾಡೆವು

ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಮೇಲಿನ ಅಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಲ್ಲದೆ, **ಇಲ್ಲ, ಆಗದು, ಕೂಡದು, ಬೇಡ ಇತ್ಯಾದಿ** ನಿಶೇಧಾರ್ತಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:– ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ಬರೆದಿಲ್ಲ, ಬರೆಯಲಾರೆ, ಬರೆಯಬೇಡ, ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ, ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಕಾಣದು, ಬರಕೂಡದು, ಹೋಗಬೇಡ, ಹೋಗಲಾರನು, ಓದಲಾರೆ, ಓದಲಾಗದು, ಓದನು, ತರಬೇಡ, ಬಾರನು, ತಿಂದಿಲ್ಲ, ಸಿಕ್ಕದು, ನೋಡೆವು, ತಿನ್ನಕೂಡದು, ಇತ್ಯಾದಿ.

3) ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು (ಸಂಶಯಾರ್ಥಕ)

ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ 'ಸಂದೇಹ' ಅಥವಾ 'ಊಹೆ' ಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: 'ಗೆಲ್ಲು' ಎಂಬ ಧಾತುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ

ಅವನು ಗೆದ್ದಾನು	ಅವರು ಗೆದ್ದಾರು
ಅದು ಗೆದ್ದೀತು	ಅದು ಗೆದ್ದೀತು
ನೀನು ಗೆದ್ದೀಯೆ	ನೀವು ಗೆದ್ದೀರಿ
ನಾನು ಗೆದ್ದೇನು	ನಾವು ಗೆದ್ದೇವು ಇತ್ಯಾದಿ

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವನಾರ್ಥ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಬಳಕೆ

1) ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನೀವೇಕೆ **ಬಂದೀರಿ**
2) ತಾಳಿದವನು **ಬಾಳಿಯಾನು**
3) ನಾನು ಹೋದರೆ **ಹೋದೇನು**
4) ಎಚ್ಚರ, ಕೈಯಿಂದ **ಬಿದ್ದೀತು**
5) ಗೋಳ್ಳೆಂದು **ನಕ್ಕಾರು**
6) ಇದರ ಹತ್ತಿರ **ಸುಳಿದೀಯೆ**

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಸುಳಿದೀಯೆ' ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಸುಳಿಯಬೇಡ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಸಂಭವನಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು "ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡ" ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಹೋಗಬಹುದು, ಬರಬಹುದು, ತಿನ್ನಬಹುದು ಇಂತಹ ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಸಂಭನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

8 ಸಂಧಿಗಳು

ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೇ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಊರು + ಅನ್ನು = ಊರನ್ನು
ಮಾಲೆ + ಅನ್ನು = ಮಾಲೆಯನ್ನು

ಸಂಧಿಪದ

ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದವು 'ಉತ್ತರಪದ'ದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಂಧಿಪದಿ ಆಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವಪದ + ಉತ್ತರಪದ = ಸಂಧಿಪದ

ಸಂಧಿಕಾರ್ಯ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕೂಡಿ ಸಂಧಿಯಾದಾಗ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಅಕ್ಷರವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸದೊಂದು ಅಕ್ಷರವು ಬಂದು ಸೇರುವುದು ಇದನ್ನು ಸಂಧಿಕಾರ್ಯ ಎನ್ನುವರು.

ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ 2 ವಿಧಗಳಿವೆ

(1) ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ

(2) ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ

I. ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ 3 ವಿಧ

1) ಲೋಪಸಂಧಿ
2) ಆಗಮಸಂಧಿ
3) ಆದೇಶಸಂಧಿ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಲೋಪಸಂಧಿ' ಮತ್ತು 'ಆಗಮಸಂಧಿ' ಗಳನ್ನು ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳೆಂದೂ ಹಾಗೂ 'ಆದೇಶಸಂಧಿ'ಯನ್ನು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳು

ಎ) ಲೋಪಸಂಧಿ ಬಿ) ಆಗಮಸಂಧಿ

ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ

ಎ) ಆದೇಶಸಂಧಿ

<u>ಸ್ವರಸಂಧಿ:–</u> ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವರ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಊರು + ಅನ್ನು = ಊರನ್ನು

ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ:– ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಂಜನ ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಮನೆ + ಇಂದ = ಮನೆಯಿಂದ
ಮಳೆ + ಕಾಲ = ಮಳೆಗಾಲ

(1) ಲೋಪಸಂಧಿ:–

ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಪೂರ್ವಪದದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರವೂ, ಅರ್ಥ ಕೆಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು "ಲೋಪಸಂಧಿ" ಎನ್ನುವರು.

<u>ಉದಾ:</u> ಊರು + ಅನ್ನು = ಊರನ್ನು (**ಇಲ್ಲಿ 'ಉ' ಲೋಪವಾಗಿದೆ)**

ಅಲ್ಲಿ + ಒಂದು = ಅಲ್ಲೊಂದು
ಬೇರೆ + ಒಬ್ಬ = ಬೇರೊಬ್ಬ
ಬಲ್ಲೆನು + ಎಂದು = ಬಲ್ಲೆನೆಂದು
ಮಾತು + ಅಂತು = ಮಾತಂತು
ಸಂಪನ್ನರು + ಆದ = ಸಂಪನ್ನರಾದ
ಊರು + ಊರು = ಊರೂರು
ಜನರು + ಎಲ್ಲ = ಜನರೆಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ

(2) ಆಗಮಸಂಧಿ:–

'ಲೋಪಸಂಧಿ'ಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಅರ್ಥ ಕೆಡದಂತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪೂರ್ವಪದದ ಅಂತ್ಯದ ಸ್ವರವನ್ನು ಲೋಪಮಾಡಿ ಅರ್ಥಕೆಡದಂತೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಂಧಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ಯ್' ಅಥವಾ 'ವ್' ಎಂಬ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅಂದರೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಆ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನು ಆಗಮಿಸಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. 'ಯ್' ಕಾರ ಆಗಮವಾಗುವುದಕ್ಕೆ 'ಯ' ಕಾರಾಗಸಂಧಿ ಎಂತಲೂ 'ವ' ಕಾರ ಆಗಮವಾಗುವುದಕ್ಕೆ 'ವ' ಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

'ಯ'ಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿ	'ವ'ಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿ
ಆ, ಇ, ಈ, ಎ, ಏ, ಐ ಗಳ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ ಪರವಾದರೆ ಆ ಎರಡೂ ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯೆ 'ಯ್' ಕಾಱುವು ಆಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಕಾ+ಅದೆ =ಕಾಯದೆ ಮಿ + ಅಲು = ಮೀಯಲು ನೊ + ಇಸು =ನೋಯಿಸು ಕೈ + ಅಲ್ಲಿ = ಕೈಯಲ್ಲಿ	ಉ, ಊ, ಋ ಮತ್ತು ಓ ಸ್ವರಗಳ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ವರ ಬಂದಾಗ 'ವ' ಕಾರ ಆಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಗುರು+ಅನ್ನು = ಗುರುವನ್ನು ಪಶು+ ಅನ್ನು = ಪಶುವನ್ನು ಪೂ + ಇನ = ಪೂವಿಂದ ಮನು + ಇನ = ಮನುವಿನ ಭ್ರಾತೃ+ ಅನ್ನು =ಭ್ರಾತೃವನ್ನು ಗೋ+ ಅನ್ನು = ಗೋವನ್ನು

(3) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ:–

"ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ' ಪದಗಳಿಗೆ "ಗ, ಜ, ಡ, ದ, ಬ" ಪದಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆದೇಶಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು.

ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರ ಬರುವುದನ್ನು ಆದೇಶಸಂಧಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಸಗಳಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಆದೇಶಸಂಧಿ ಘಟಿಸುವುದುಂಟು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕ, ತ, ಪ ಗಳಿಗೆ ಗ, ದ, ಬಗಳು ಆದೇಶವಾಗುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

<u>ಉದಾ:</u> ಕೆಳ + ತುಟಿ = ಕೆಳದುಟಿ
ಹುಲ್ಲು + ಕಾವಲು = ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಹಳತು + ಕನ್ನಡ = ಹಳಗನ್ನಡ
ಎಳೆ + ಕರು = ಎಳೆಗರು
ಮನೆ + ಕೆಲಸ = ಮನೆಗೆಲಸ
ಬೆಟ್ಟ + ತಾವರೆ = ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ
ಎಳ + ಬಳ್ಳಿ = ಎಳಬಳ್ಳಿ
ಮೈ + ತೊಳೆ = ಮೈದೊಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ

II. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ ಸಂಧಿಗಳು
1) ಸವರ್ಣದೀರ್ಘಸಂಧಿ
2) ಗುಣಸಂಧಿ
3) ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ
4) ಯಣ್ ಸಂಧಿ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳು
1) ಜಸ್ತ್ವ ಸಂಧಿ
2) ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ
3) ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ ಸಂಧಿಗಳು

ಸಂಧಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದ ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳಾಗಿರುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು 'ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ' ಎನ್ನುವರು.

(1) ಸವರ್ಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ:–

ಸವರ್ಣ ಸ್ವರಗಳು ಒಂದರ ಮುಂದೊಂದು ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಒಂದೇ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರವು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ 'ಸವರ್ಣ ದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಹಿಮ + ಆಲಯ = ಹಿಮಾಲಯ
ಕವಿ + ಇಂದ್ರ = ಕವೀಂದ್ರ
ಸುರ + ಅಸುರ = ಸುರಾಸುರ
ವಧು + ಉಪೀತ = ವಧೂಪೀತ
ವಿದ್ಯಾ + ಅಭ್ಯಾಸ = ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
ಗುರು + ಉಪದೇಶ = ಗುರೂಪದೇಶ

(2) ಗುಣಸಂಧಿ:–

ಅ, ಆ ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಇ, ಈ ಕಾರ ಬಂದರೇ = ಏ ಕಾರವು
ಅ, ಆ ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಉ, ಊ ಕಾರ ಬಂದರೇ = ಓ ಕಾರವು
ಅ, ಆ ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಋ ಕಾರ ಬಂದರೇ = ಅರ್ ಕಾರವು
ಆದೇಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ (ಬರುವುದಕ್ಕೆ) ಗುಣಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು.

<u>**ಉದಾ:**</u> ಸುರ + ಈಶ = ಸುರೇಶ
ಗಣ + ಈಶ = ಗಣೇಶ
ಮಹಾ + ಈಶ್ವರ = ಮಹೇಶ್ವರ
ಮಹಾ + ಉದಯ = ಮಹೋದಯ
ಸಮಯ + ಉಚಿತ = ಸಮಯೋಚಿತ
ಸುರ + ಇಂದ್ರ = ಸುರೇಂದ್ರ
ಧರ + ಇಂದ್ರ = ಧರೇಂದ್ರ
ಚಂದ್ರ + ಉದಯ = ಚಂದ್ರೋದಯ
ಬ್ರಹ್ಮ + ಋಷಿ = ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ
ದೇವ + ಋಷಿ = ದೇವರ್ಷಿ
ಮಹಾ + ಋಷಿ = ಮಹರ್ಷಿ ಇತ್ಯಾದಿ

(3) ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ:–

ಅ, ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಏ, ಐ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಎದುರಾಗಿ ಸಂಧಿಯಾದಾಗ 'ಐ' ಕಾರವು, ಓ ಔ ಕಾರಗಳು ಎದುರಾಗಿ ಸಂಧಿಯಾದಾಗ 'ಔ' ಕಾರವು ಆದೇಶವಾಗುವುದೇ ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ.

ಉದಾ: ಅ, ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಏ, ಐ ಕಾರಗಳು ಬಂದಾಗ,
ಏಕ + ಏಕ = ಏಕೈಕ
ಲೋಕ + ಏಕ = ಲೋಕೈಕ
ಜನ + ಐಕ್ಯ = ಜನೈಕ್ಯ
ಭಾವ + ಐಕ್ಯ = ಭಾವೈಕ್ಯ
ಅಷ್ಟ + ಐಶ್ವರ್ಯ = ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ

<u>**ಉದಾ:**</u> ಅ, ಆ ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಓ, ಔ ಕಾರಗಳು ಬಂದಾಗ
ವನ + ಔಷಧ = ವನೌಷಧ
ಜಲ + ಓಘ = ಜಲೌಘ
ಘನ + ಔದಾರ್ಯ = ಘನೌದಾರ್ಯ
ಮಹಾ + ಔದಾರ್ಯ = ಮಹೌದಾರ್ಯ
ಜನ + ಔಷಧ = ಜನೌಷಧ

(4) ಯಣ್ ಸಂಧಿ:–

ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಋ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸವರ್ಣವಲ್ಲದ ಸ್ವರ ಪರವಾದರೇ [ಇ, ಈ ಕಾರಗಳಿಗೆ 'ಯ' ಕಾರವು] [ಉ, ಊ, ಕಾರಗಳಿಗೆ 'ವ್' ಕಾರವು] [ಋ ಕಾರಕ್ಕೆ 'ರ್' ಕರಾವು] ಆದೇಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಣ್ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

'ಯ್' ಕಾರವು ಆದೇಶವಾಗುವಿಕೆ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಜಾತಿ + ಅತೀತ = ಜಾತ್ಯಾತೀತ
ಅತಿ + ಅಂತ = ಅತ್ಯಂತ
ಕೋಟಿ + ಅಧಿಪತಿ = ಕೋಟ್ಯಾಧಿಪತಿ
ಗತಿ + ಅಂತರ = ಗತ್ಯಂತರ
ಅತಿ + ಅವಸರ = ಅತ್ಯವಸರ

'ವ್' ಕಾರವು ಆದೇಶವಾಗುವುದು

ಮನು + ಅಂತರ = ಮನ್ವಂತರ
ಅಣು + ಅಸ್ತ್ರ = ಅಣ್ವಸ್ತ್ರ
ಮನು + ಆದಿ = ಮನ್ವಾದಿ

'ರ್' ಕಾರದ ಆದೇಶ

ಕರ್ತೃ + ಅರ್ಥ = ಕರ್ತ್ರಾರ್ಥ
ಪಿತೃ + ಆರ್ಜಿತ = ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ
ಮಾತೃ + ಅಂಶ = ಮಾತ್ರಾಂಶ ಇತ್ಯಾದಿ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳು
ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ 3 ವಿಧ

(1) ಜಸ್ತ್ವ ಸಂಧಿ:–

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಜಶ್' ಎಂದರೆ ಗ, ಜ, ದ, ಡ, ಬ ಅಕ್ಷರಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಪೂರ್ವ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕ,ಚ,ಡ,ದ,ಬ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವರ್ಣ ಪದವಾದರೂ (ಎದುರಾದರೂ) ಬಹುತೇಕ ಅದೇ ವರ್ಣದ 3ನೆಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರವು ಆದೇಶವಾಗುವುದನ್ನು ಜಶ್ತ್ವಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ದಿಕ್ + ಅಂತ = ದಿಗಂತ [ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ 'ಕ' ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಅದೇ ವರ್ಗದ ಮೂರನೇ ಅಕ್ಷರ'ಗ' ಆದೇಶ]

ವಾಕ್ + ದಾನ = ವಾಗ್ದಾನ
ವಾಕ್ + ದೇವಿ = ವಾಗ್ದೇವಿ
ದಿಕ್ + ದೇವತೆ = ದಿಗ್ದೇವತೆ
ಅಚ್ + ಅಂತ = ಅಜಂತ
ಷಟ್ + ಆನನ = ಷಡಾನನ
ಷಟ್ + ಅಂಗ = ಷಡಂಗ
ಸತ್ + ಉದ್ಯೋಗ = ಸದುದ್ಯೋಗ
ಅಪ್ + ಜಾ = ಅಬ್ಜಾ

(2) ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ:–

'ಶ್ಚು' ಎಂದರೆ 'ಶ' ಕಾರ ಮತ್ತು 'ಚ' ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳು (ಚ,ಛ,ಜ,ಝ,ಞ) ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ 'ಸ' ಕಾರದ ಮುಂದೆ 'ಶ' ಕಾರ ಮತ್ತು 'ಚ' ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳು ಬಂದರೆ, 'ಸ' ಕಾರಕ್ಕೆ 'ಶ' ಕಾರದ ಆದೇಶವಾಘುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಮನಸ್ + ಶಾಂತಿ = ಮನಶ್ಶಾಂತಿ
ತಪಸ್ + ಚರ್ಯ = ತಪಶ್ಚರ್ಯ

ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ 'ತ' ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳು ತ,ಥ,ದ,ಧ,ನ ಮುಂದೆ 'ಚ' ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳು ಆದೇಶವಾಗುತ್ತವೆ.

<u>ಉದಾ:</u> ಸತ್ + ಜನ = ಸಜ್ಜನ
ಸತ್ + ಚಾರಿತ್ರ್ಯ = ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯ
ಯಶಸ್ + ಚಂದ್ರಿಕೆ = ಯಶಶ್ಚಂದ್ರಿಕೆ
ಶರತ್ + ಚಂದ್ರ = ಶರತ್ಶ್ಚಂದ್ರ
ಜಗತ್ + ಜ್ಯೋತಿ = ಜಗಜ್ಯೋತಿ
ಸತ್ + ಚಿತ್ರ = ಸಚ್ಚಿತ್ರ್ಯ
ಜಗತ್ + ಜನನಿ = ಜಗಜ್ಜನನಿ

(3) ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ:–

ವರ್ಗದ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಕ,ಚ,ಟ,ತ,ಪ ಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುನಾಸಿಕ ಅಕ್ಷರ ಪರವಾದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಖ,ಛ,ಠ,ಥ,ಫ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಙ,ಞ,ಣ,ನ,ಮ ಗಳು ಪರವಾಗುವುದೇ ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಷಟ್ + ಮುಖ = ಷಣ್ಮುಖ
ವಾಕ್ + ಮಾಧುರ್ಯ = ವಾಗ್ಮಾದುರ್ಯ
ತಿಕ್ + ಮಯ = ತಿಗ್ಮಯ
ಶತ್+ ಮಣಿ = ಶಣ್ಮಣಿ
ಋತ್ + ಮಾನ = ಋನ್ಮಾನ
ಉತ್ + ಮಾದ= ಉನ್ಮಾದ
ಜಗತ್ + ನಾಥ = ಜಗನ್ನಾಥ
ದಿಕ್ + ಮೂಢ = ದಿಙ್ಮೂಢ
ಜಗತ್ + ಮಾತಾ = ಜಗನ್ಮಾತಾ

9. ಸಮಾಸಗಳು

ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ (ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಒಂದೇ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು 'ಸಮಾಸ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ರಚನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ತ ಪದ ಅಥವಾ ಸಮಾಸದ ಮೊದಲ ಪದವು ಪೂರ್ವವೆಂತಲೂ ಎರಡನೆಯ ಪದವು ಉತ್ತರ ಪದವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ತ ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಸ ರಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನೇ ಸೇರಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅದು ಅರಿ ಸಮಾಸ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದ ಕವಿಗಳು ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ, ಬಿರುದಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಪದ ಅರ್ಥಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಸ ಉಭಯಪದ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಧನ ಸಮಾಸ, ಅನ್ಯಪದ ಅರ್ಥ ಸಮಾಸ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ.

ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 8 ವಿಧದ ಸಮಾಸಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1) ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ
2) ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ
3) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸ
4) ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ
5) ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ
6) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ
7) ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ
8) ಗಮಕ ಸಮಾಸ

1) ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ:–

ಎರಡು ನಾಮಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಮಾಸವಾದಾಗ ಉತ್ತರ ಪದದ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ತಲೆಯಲ್ಲಿ + ನೋವು = ತಲೆನೋವು

ಈ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪದದ ಅರ್ಥವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋವು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು 'ನೋವು' ಪದಕ್ಕೆ 'ತಲೆಯಲ್ಲಿ' ಎಂಬುದು ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಂದಿದೆ.

ಉದಾ: ದೇವರ + ಮಂದಿರ = ದೇವಮಂದಿರ
ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ + ಕನಸು = ಹಗಲುಗನಸು
ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ + ಉರಿ = ಕಣ್ಣುರಿ
ಅರಸನ + ಗಿಣಿ = ಅರಗಿಣಿ
ಸಾಲದ + ಮೇಳ = ಸಾಲಮೇಳ
ಬೆಟ್ಟದ + ತಾವರೆ = ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ
ಬಳೆಗೆ + ಚಿನ್ನ = ಬಳೆಚಿನ್ನ
ಸಂಜೆಯ + ಕೆಂಪು = ಸಂಜೆಗೆಂಪು
ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ + ಮಲ್ಲ = ಹರಟೆಮಲ್ಲ

2) ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ:–

ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪದದ ಅರ್ಥವೇ ಪ್ರಧಾನ. ಪೂರ್ವ ಪದವು ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕವಾಗಿದ್ದು ಪರ ಪದವು ನಾಮಚಾಚಕವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ (ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪರ ಪದದ ಅಥವೇ ಪ್ರಧಾನ) ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಒಂದು + ಕಣ್ಣು = ಒಕ್ಕಣ್ಣು
ಎರಡು + ಮಡಿ = ಇಮ್ಮಡಿ
ಮೂರು + ಮಡಿ = ಮುಮ್ಮಡಿ
ನವ + ರಾತ್ರಿ = ನವರಾತ್ರಿ
ಪಂಚ + ಇಂದ್ರಿಯ = ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ
ಸಪ್ತ + ಸ್ವರಗಳು = ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳು
ಮೂರು + ಗಾವುದ = ಮೂಗಾವುದ
ಅಷ್ಟ + ದಿಕ್ಕುಗಳು = ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕುಗಳು
ನಾಲ್ಕು + ಮಡಿ = ನಾಲ್ವಡಿ
ಎರೆಡು + ತಂಡ = ಇತ್ತಂಡ
ದಶ + ಮುಖ = ದಶಮುಖ
ಎರಡು + ಕೆಲ = ಇಕ್ಕೆಲ

3) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸ:–

ವಿಶೇಷಣ–ವಿಶೇಷ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸ.

ವಿಶೇಷಣ–ವರ್ಣಿಸುವ ಪದ

ವಿಶೇಷ್ಯಾ–ವರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ

ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದವು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಪದವು ವಿಶೇಷ್ಯಾವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಹಿರಿದು + ಮರ = ಹೆಮ್ಮರ

ಇಲ್ಲಿ 'ಹಿರಿದು' ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷಣ, 'ಮರ' ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ್ಯ.

ಉದಾ: ಕರಿದು + ಕೊರಳು = ಕರಿಗೊರಳು
ಹೊಸತು + ಕನ್ನಡ = ಹೊಸಗನ್ನಡ
ಇನಿತು + ಮಾವು = ಇಮ್ಮಾವು
ಮೆಲ್ಲಿತು + ಮಾತು = ಮೆಲ್ವಾತು
ಬಿಳಿತು + ಕೊಡೆ = ಬೆಳ್ಗೊಡೆ
ಹಿರಿದು + ಜೇನು = ಹೆಜ್ಜೇನು
ಹೊನ್ನಿನ + ಬಿಸಿಲು = ಹೊಂಬಿಸಿಲು
ಹಿರಿದು + ಬೆರಳು = ಹೆಬ್ಬೆರಳು

4) ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ:–

ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಮಾಸವಾದಾಗ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ.

ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ನಾಮಪದಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಹಯೋಗ ತೋರುವಂತೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಸೇರುವ ಎಲ್ಲಾ ನಾಮದಪಗಳ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಗಿರಿಯೂ+ವನವೂ+ದುರ್ಗವೂ=ಗಿರಿವನದುರ್ಗಗಳು
ಕರಿಯೂ+ತುರುಗವೂ+ರಥವೂ=ಕರಿತುರುಗರಥ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಗುಡುಗು + ಸಿಡಿಲೂ + ಮಿಂಚೂ
=ಗುಡುಗುಸಿಡಿಲುಮಿಂಚು
ಧನವೂ + ಧಾನ್ಯವೂ = ಧನಧಾನ್ಯವೂ
ಕೃಷ್ಣನೂ + ಅರ್ಜುನನೂ = ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೂ
ಆನೆಯೂ + ಕುದುರೆಯೂ + ಒಂಟೆಯೂ =
ಆನೆಕುದುರೆಒಂಟೆ
ಹಣ್ಣು + ಕಾಯಿಯೂ + ಹೂವು = ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಹೂವು
ಕಸವೂ + ಕಡ್ಡಿಯೂ = ಕಸಕಡ್ಡಿ
ಮರವೂ + ಗಿಡವೂ + ಬಳ್ಳಿಯೂ = ಗಿಡಮರಬಳ್ಳಿ
ಆಟ + ಪಾಠ + ಕೂಟವೂ = ಆಟಪಾಠಕೂಟ

5) ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ:–

ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಪದಗಳು ಅಂಶಾಂಶಿಭಾವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಪೂರ್ವಪದದ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ.
ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವಪದವು ಅಂಶವಾಚಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಉತ್ತರಪದವು ಅಂಶಿವಾಚಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಕೈಯ + ಅಡಿ = ಅಂಗೈ
ತಲೆಯ + ಹಿಂದು = ಹಿಂದಲೆ
ಕಾಲಿನ + ಅಡಿ = ಅಂಗಾಲು
ಕೈಯ + ಮುಂದು = ಮುಂಗೈ
ತುಟಿಯ + ಕೆಳಗು = ಕೆಳದುಟಿ
ಕಾರಿನ + ಮುಂದು = ಮುಂಗಾರು
ಇರುಳಿನ + ನಡು = ನಟ್ಟಿರುಳು
ಬಾಗಿಲ + ಮುಂದು = ಮುಂಬಾಗಿಲು
ನಾಲಿಗೆಯ + ತುದಿ = ತುದಿನಾಲಗೆ
ಕೆಳಗೆ + ಹೊಟ್ಟೆ = ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ
ಕಣ್ಣ + ಕಡೆ = ಕಡೆಗಣ್ಣು

6) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ:–

ಎರಡು ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮುಖ್ಯವಾಗದೇ ಬೇರೊಂದು ಪದದ ಅರ್ಥ ಮುಖ್ಯವಾದರೆ ಅದನ್ನೇ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಉದಾ: ಹಣೆಯಲ್ಲಿ + ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು = ಹಣೆಗಣ್ಣ (ಶಿವ)
ಇಲ್ಲಿ 'ಹಣೆಯಲ್ಲಿ' ಮತ್ತು 'ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಆಗಿರುವ 'ಹಣೆಗಣ್ಣ' ಎಂಬ ಪದವು ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
'ಹಣೆಗಣ್ಣ' ಎಂಬುದು 'ಶಿವ' ನ ಹೆಸರು.

ಉದಾ: ಮೂರು + ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು = ಮುಕ್ಕಣ್ಣ (ಶಿವ)
ಸೂರ್ಯನ + ಪುತ್ರನು = ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ (ಕರ್ಣ)
ನಾಲ್ಕು + ಮೊಗವುಳ್ಳವನು = ನಾಲ್ಮೊಗ (ಬ್ರಹ್ಮ)
ಚಕ್ರವೂ + ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ = ಚಕ್ರಪಾಣಿ (ವಿಷ್ಣು)
ಓರೆಯಾದ + ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು = ಓರೆಗಣ್ಣ
ನಿಡಿದು + ಮೂಗಿ = ನಿಡುಮೂಗಿ
ಪದ್ಮವನ್ನು + ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವ = ಪದ್ಮನಾಭ (ವಿಷ್ಣು)

7) ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ:–

ಪೂರ್ವಪದವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯದಿಂದ (ಅನ್ನು) ಕೂಡಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಪದದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ 'ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ' ಉತ್ತರ ಪದವು 'ಕ್ರಿಯಾಪದ' ಅಥವಾ 'ಕೃದಂತ'ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಮೈಯನ್ನು + ಮುಚ್ಚು = ಮೈಮುಚ್ಚು
ಮಾನ್ಯವನ್ನು + ಮಾಡು = ಮಾನ್ಯಮಾಡು
ರೈಲನ್ನು + ಬಿಡು = ರೈಲುಬಿಡು
ವಿಷವನ್ನು + ಕಾರು = ವಿಷಕಾರು
ಕಾಲನ್ನು + ತೆಗೆ = ಕಾಲ್ತೆಗೆ
ನೀರನ್ನು + ಉಣಿಸು = ನೀರುಣಿಸು
ನೀರಿನಿಂದ + ಕೂಡಿ = ನೀರ್ಗುಡಿ
ತಲೆಯನ್ನು + ತೆಗೆದನು = ತಲೆ ತೆಗೆದನು
ಮಣೆಯನ್ನು + ಇತ್ತು = ಮಣೆಯಿತ್ತು
ಕಣ್ಣಂ + ತೆರೆ = ಕಣ್ದೆರೆ
ಕಣ್ಣಿನಿಂದ + ಕೆಡು = ಕಂಗೆಡು
ಹಿಂದಕ್ಕೆ + ಸರಿದು = ಹಿಂಜರಿದು ಇತ್ಯಾದಿ

8) ಗಮಕ ಸಮಾಸ

ಪೂರ್ವಪದವು ಸರ್ವನಾಮ ಅಥವಾ ಕೃದಂತವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ನಾಮಪದದೊಡನೆ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ ಗಮಕ ಸಮಾಸ.
ಉದಾ: ಪೂರ್ವಪದ ಸರ್ವನಾಮ ಆಗಿದ್ದಾಗ (ಸರ್ವನಾಮ + ನಾಮಪದ)
ಅದು + ಕಲ್ಲು = ಆ ಕಲ್ಲು
ಇದು + ಬೆಕ್ಕು = ಈ ಬೆಕ್ಕು
ಇದು + ಪರಿವಾರ = ಈ ಪರಿವಾರ
ಇದು + ಮನೆ = ಈ ಮನೆ
ನೇಯ್ದುದು + ವಸ್ತ್ರ = ನೆಯ್ದುವಸ್ತ್ರ
ಅವನು + ಹುಡುಗ = ಆ ಹುಡುಗ
ಪೂರ್ವಪದವು 'ಕೃದಂತ' ಆಗಿದ್ದಾಗ (ಕೃದಂತ+ನಾಮಪದ)
ಸಿಡಿಯುವುದು + ಮದ್ದು = ಸಿಡಿಮದ್ದು
ಉರಿದುದು + ಕಡಲೆ = ಉರಿಗಡಲೆ
ತೂಗುವುದು + ತೊಟ್ಟಿಲು = ತೂಗುತೊಟ್ಟಿಲು
ಉಡುವುದು + ದಾರ = ಉಡುದಾರ

ಅರಿಸಮಾಸ:–

ಸಮಾಸದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ದೋಷವೇ ಅರಿಸಮಾಸ.

www.iasjnana.com *9916399276*

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳ ಮಿಶ್ರಿತಕ್ಕೆ ಅರಿಸಮಾಸ ಎನ್ನುವರು.
ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪದಗಳು ಬೇರೆ–ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳಾಗಿದ್ದು ಸಮಾಸವಾದರೆ ಅದು ಸಮಾಸ ದೋಷ. ಅದನ್ನು ಅರಿಸಮಾಸ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ: ಕ.ಪದ) (ಸಂ.ಪದ)
ಅರಸು ಕುಮಾರ
ಮಂಗಳಾರತಿ
ಕಮಲ ನೇತ್ರ
ಕಡುರಾಗ
ಗೆಳತಿ ಸಮೇತ
ಇರ್ಬಲ
ಕಡುದರ್ಪಂ ಇತ್ಯಾದಿ.

10. ಸಾಧಿತ ಶಬ್ದಗಳು

‘ಧಾತು’ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ‘ನಾಮಕೃತಿ’ಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು. ಈ ಶಬ್ದಗಳೇ ‘ಸಾಧಿತ ಶಬ್ದ’ಗಳು.

1) ಕೃದಂತ ಪದಗಳು:–

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತ್‌ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಕೃದಂತ ಪದಗಳಾಗುತ್ತವೆ.
ಧಾತು + ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯ = ಕೃದಂತ
ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಡುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೆನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಹಾಡು + ಉತ್ತ = ಹಾಡುತ್ತ
ಓದಲು + ಇಕ್ಕೆ = ಓದಲಿಕ್ಕೆ
ನೋಡುವ, ತಿಂದು, ಹೋಗಲು, ಬಂದರೆ, ಹೊರಟ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮೇಲಿನ ಕೃದಂತ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸದೆ ಅಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾ: ಅವನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಟಿವಿ ನೋಡಿದನು.

ಕೃದಂತನಾಮ:

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಆಗುವ ನಾಮಗಳನ್ನು ‘ಕೃದಂತನಾಮ’ ಅಥವಾ ‘ಕೃನ್ನಾಮ’ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ:
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದವರಿಗೆ ಏನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.
ನಡೆಯುವನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.
ಆಡಿಯೂ ಮಾಡದವನು ಅಧಮನು.
ನಗುವವಳು ನಗಲಿ, ನಾವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು.

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹೋದವರಿಗೆ, ನಡೆಯುವನು, ಮಾಡದವನು, ನಗುವವಳು, ಹಾರಾಡುವ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಆ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪದಗಳು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದರಿಂದ ನಾಮಪದಗಳು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ‘ಕೃದಂತನಾಮ’ಗಳೆನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತಗಳು
ಬರೆ + ಉವ = ಬರೆಯುವ
ನಡೆ + ಉವ = ನಡೆಯುವ
ಮಾಡು + ಉದು = ಮಾಡುವುದು

ಭೂತ ಕೃದಂತಗಳು
ತಿನ್ನು + ಇದ = ತಿಂದ
ಮಾಡು + ಇದ = ಮಾಡಿದ

ನಿಷೇಧ ಕೃದಂತ
ಮಾಡು + ಅದ = ಮಾಡದ
ಹೋಗು + ಅದ = ಹೋಗದ

ಇಂತಹ ಕೃದಂತಗಳಿಗೆ ಅವನು, ಅವಳು, ಅವರು, ಅದು, ಅವು, ಉದು, ಉವು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ‘ಕೃದಂತನಾಮ’ ಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ:

ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವನಾಮಗಳೇ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳು.

ಉದಾ: ಆಡು + ಟ = ಆಟ ಇಲ್ಲಿ ‘ಆಡು’ ಎಂಬ ಧಾತುವಿಗೆ ‘ಟ’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ‘ಆಟ’ ಎನ್ನುವ ಭಾವನಾಮ ಬಂದಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಪ್ರತ್ಯಯ	ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ
1	ಇಗೆ	ಹೆರಿಗೆ (ಹೆರು+ಇಗೆ) ಹಾಸಿಗೆ (ಹಾಸು+ಇಗೆ)
2	ಇಕೆ	ನಂಬಿಕೆ (ನಂಬು+ಇಕೆ)
3	ಗೆ	ಉಡುಗೆ (ಉಡು+ಗೆ)
4	ತ	ನೆಗೆತ, ಕುಣಿತ, ಸೆಳೆತ
5	ಟ	ಆಟ, ನೋಟ, ಕಾಟ, ಮಾಟ
6	ಅವು	ಸೆಳವು, ಒಲವು, ಗೆಲುವು
7	ಅತೆ	ಅಳತೆ, ನಡತೆ, ಕೊರತೆ

downloaded from: www.kpscvaani.com

8	ಎ	ಕೊಲೆ, ಹೊರೆ, ನಗೆ
9	ವಳಿ	ನಡಾವಳಿ, ನಿಲುವಳಿ, ಹಿಡುವಳಿ
10	ವು	ಸಾವು, ನೋವು, ಅರಿವು
11	ಅಪು	ನೆನಪು, ಹೊಳಪು

ಕೆಲವು ಧಾತುಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.
ಉದಾ: ಓದು, ಬದುಕು, ಹುಟ್ಟು, ನಡೆ, ನುಡಿ, ಸವಿ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕೃದಂತನಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಣಗಳಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅವು ಕೃದಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. (ವಿಶೇಷಣ ಎಂದರೆ ವರ್ಣಿಸುವ ಶಬ್ದ)
ಉದಾ:
ಕಾಣದ ಕಡಲು
ಆಲಿಸಿದ ಹಾಡು
ಹಾರುವ ಚಿಟ್ಟೆ
ಓಡುವ ಕಾಲ

ಕೃದಂತ ವಿಶೇಷಣ:

ಕೃದಂತನಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಣಗಳಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅವು ಕೃದಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. (ವಿಶೇಷಣ ಎಂದರೆ ವರ್ಣಿಸುವ ಶಬ್ದ)
ಉದಾ: ಕಾಣದ ಕಡಲು
ಆಲಿಸಿದ ಹಾಡು
ಹಾರುವ ಚಿಟ್ಟೆ
ಓಡುವ ಕಾಲ

2) ತದ್ಧಿತ ಪದಗಳು/ತದ್ಧಿತಾಂತಗಳು:–
ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪದಗಳಿಗೆ 'ತದ್ಧಿತ ಪದಗಳು' ಎನ್ನುವರು.

ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮ:
ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಕಾರ, ಗಾರ, ಇಗ, ವಂತ, ಅಡಿಗ, ಗಿತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ 'ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮ' ಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.
ಉದಾ: ಕೂಲಿಕಾರ, ಮೋಸಗಾರ, ಹೂವಾಡಿಗ, ಗುಣವಂತ, ಕನ್ನಡಿಗ, ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು	ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮಗಳು
1	ವಂತ	ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಹಣವಂತ, ಸಿರಿವಂತ, ಗುಣವಂತ
2	ಇಗ	ಗಾರುಡಿಗ, ಗಾಣಿಗ, ಸಂಪಿಗ
3	ಕಾರ	ಅಂಗಡಿಕಾರ, ಓಲೆಕಾರ
4	ಗಾರ	ಆಟಗಾರ, ಸಾಲಗಾರ, ಬಳೆಗಾರ
5	ಸ್ತ/ಸ್ಥ	ನಂಬಿಗಸ್ತ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ
6	ಅಡಿಗ	ಹಾವಾಡಿಗ, ದೇವಾಡಿಗ
7	ಗಾತಿ	ಆಟಗಾತಿ, ಓಟಗಾತಿ, ಮಾಯಗಾತಿ
8	ಇತ್ತಿ	ಹೂವಾಡಗಿತ್ತಿ, ಅಗಸಗಿತ್ತಿ
9	ತಿ	ಗೌಡತಿ, ಗೊಲ್ಲತಿ
10	ಗುಳಿ	ಲಂಚಗುಳಿ, ಮರೆಗುಳಿ
11	ಇ	ಅರಸಿ, ಕುರುಡಿ, ಮುದುಕಿ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ತದ್ಧಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ:

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಜೊತೆ ತನ, ಇಕೆ, ಉ, ಪು ಮೊದಲಾದ ಭಾವವಾಚಕ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿಸಿದಾಗ 'ತದ್ಧಿತ ಭಾವನಾಮ'ಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಜಾಣ + ತನ = ಜಾಣತನ

'ಜಾಣತನ' ಎಂಬ ಪದವು ಜಾಣನ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಖ್ಯೆ	ತದ್ಧಿ ಪ್ರತ್ಯಯ	ತದ್ಧಿತ ಭಾವನಾಮಗಳು
1	ಮೆ	ಜಾಣ್ಮೆ, ಹಿರಿಮೆ, ಗರಿಮೆ, ಹೆಮ್ಮೆ, ಒಲುಮೆ
2	ಇಕೆ	ಗೌಡಿಕೆ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ
3	ಉ	ಕುರುಡು, ಕಿವುಡು
4	ತನ	ದೊಡ್ಡತನ, ಸಣ್ಣತನ, ಒಳ್ಳೆಯತನ
5	ಪು	ಬಿಳುಪು, ಕೆಂಪು, ತಂಪು, ಕಂಪು
6	ವಳಿ	ಗೊತ್ತುವಳಿ, ನಿಲುವಳಿ, ಭವಾವಳಿ

11. ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳು

ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು 'ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳು' ಎನ್ನುವರು. ಅಂದರೆ ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವ್ಯಯಗಳಲ್ಲಿ 8 ವಿಧ

1) ಸಾಮಾನ್ಯಾವ್ಯಯ
2) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ
3) ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯ
4) ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ
5) ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ
6) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ
7) ತದ್ಧಿತಾಂತಾವ್ಯಯ
8) ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ

1) ಸಾಮಾನ್ಯಾವ್ಯಯ:

ಕ್ರಿಯೆಯ ಕಾಲ, ಸ್ಥಾನ, ರೀತಿ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವ್ಯಯಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ವಿಸೇಷಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. (ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ)

ಉದಾ: ಅವನು ಆಮೇಲೆ ಬರುವನು (ಕಾಲ)
ಅದು ಅತ್ತ ಹೋಯಿತು (ಸ್ಥಾನ)
ಅವಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ (ರೀತಿ)

ನೆಟ್ಟಗೆ, ತಟ್ಟನೆ, ಬಿಮ್ಮನೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಕಮ್ಮಗೆ, ಬೇಗನೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸೊಗಸಾಗಿ, ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ, ಅಂತು, ಇಂತು, ಬೇರೆ, ಬಳಿಕ, ತರುವಾಯ, ಒಡವೆ, ಬೀಗ, ಸುತ್ತಲು ಇತ್ಯಾದಿ

2) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು:

ಉದಾ: ಬೆಂಕಿಯು ಧಗಧಗ ಉರಿಯಿತು
ಕವಣೆಯ ಕಲ್ಲು ರೊಯ್ಯನೆ ಹಾರಿತು
ಹಂದಿಯು ದಡದಡ ಓಡಿತು

ಧಗಧಗ, ರೊಯ್ಯನೆ, ದಡದಡ ಇಂಥವು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ತಾನು ಕೇಳಿದ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ತಾನು ಕೇಳಿದ ಯಾವುದೇ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು.

ಉದಾ: ಪಟಪಟ, ಚಟಚಟ, ಕರಕರ, ಗುಡುಗುಡು

3) ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯಗಳು:

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕೋಪ, ಹರ್ಷ, ದುಃಖ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಆಕ್ಷೇಪ, ತಿರಸ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕೆಲವು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥವನ್ನು 'ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯ'ಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವಕ್ಕೆ ('ನಿಪಾತಾವ್ಯಯ'ಗಳೆಂದು ಸಹ ಕರೆಯುವರು)

ಉದಾ: ಓಹೋ! ಅವನು ಅಂಥವನೇನು!
ಅಬ್ಬಾ! ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಹಾವು!
ಅಯ್ಯೋ! ಎಂಥ ಕಷ್ಟ ಬಂತು

ಎಲ್ಲಾ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಕ್ಕಟಾ, ಅಕಟಕಟಾ, ಆಹಾ, ಭಲೇ, ಭಲಾ, ಭಳಿರೇ, ಛೇ, ಥೂ, ಅಬ್ಬಾ, ಅಹಹಾ, ಓಹೋ, ಎಲೆಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ

4) ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು:

ಕ್ರಿಯಾಪದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ನನಗೆ ಲಾಭ ಬೇಡ.
ಹಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧಗಳುಂಟು.
ಗದ್ದೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗೊಬ್ಬರ ಬೇಕು.
ಅವನಿಗೆ ಕರುಣೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಉಂಟು, ಬೇಕು, ಬೇಡ, ಇಲ್ಲ, ಅಹುದು, ಹೌದು, ಸಾಕು, ಇಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ

downloaded from: www.kpscvaani.com

5) ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು:

ಈ ಮಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಆ ಕಷಾಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ. ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನೋ ಪದ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳನ್ನೋ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೋ ಜೋಡಿಸಲು ಬಳಸುವಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ರಾಮನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ, ಸೀತೆಯೂ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರು.

ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯಾದುದರಿಂದ ಊರು ಕೊಚ್ಚಿಹೋಯಿತು.

ಅವನನ್ನು ಕರೆದೆ ಆದರೆ ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಊ, ಊಂ, ಮತ್ತು, ಅಥವಾ, ಆದರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ಯಾದಿ

6) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳು:

ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ, ಉತ್ತ, ಅದೆ, ದರೆ, ಅಲು, ಅಲಿಕ್ಕೆ, ಅ, ಇ, ದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹೋಗಲು, ಹೇಳುತ್ತೆ, ಕೇಳದೆ, ಹೇಳದೆ ಇತ್ಯಾದಿ

7) ತದ್ಧಿತಾಂತಾವ್ಯಯಗಳು:

ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಅಂತೆ, ವೊಲ್, ವೊಲು, ವೋಲು, ತನಕ, ವರೆಗೆ, ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಓಸ್ಕರ, ಇಂತ, ಆಗಿ, ಓಸುಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ಧಿತಾಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

8) ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ:

ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಏ' ಕಾರವೇ ಅವಧಾರಾಣರ್ಥಕಾವ್ಯಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ (ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದೇ ಅವಧಾರಣೆ)

ಉದಾ: ಅವಳೆ ನನ್ನ ಮಗಳು
ಅದನ್ನು ಬರೆದವನು ನಾನೇ
ನೀವೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದವರು

12. ಅಲಂಕಾರ

ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆ ಆಡುಮಾತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಕಾವ್ಯದ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಸಾಧನವನ್ನು 'ಅಲಂಕಾರ' ಎನ್ನುವರು.

ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 2 ವಿಧ

1) ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ 2) ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ

I. ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ:–

ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸೊಗಸುಂಟಾದರೇ ಅದನ್ನು ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಿದ್ದು ಅದೇ ಅರ್ಥದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೊಗಸು ಮಾಯವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಾಸ, ಅನುಪ್ರಾಸ, ಯಮಕ, ಚಿತ್ರಕವಿತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ

ಎ) ಪ್ರಾಸ:–

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅಕ್ಷರ ನಿಯಮಿತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ–ಮತ್ತೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಸ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಆದಿಪ್ರಾಸ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ

ಆದಿಪ್ರಾಸ:– ಪದ್ಯದೊಳಗಿನ ಶಬ್ದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅಕ್ಷರ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಂದರೆ ಅದೇ ಆದಿಪ್ರಾಸ.

ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ:– ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳ ಅಂತ್ಯದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅಕ್ಷರ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಂದರೇ ಅದೇ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ.

ಉದಾ: ಪಾತರಗಿತ್ತಿ ಪಕ್ಕ ನೋಡಿದೇನ ಅಕ್ಕ (ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ)

ಬಿ) ಅನುಪ್ರಾಸ:– ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತೆ–ಮತ್ತೆ ಪುನಾವರ್ತನೆಯಾದರೆ ಅದು ಅನುಪ್ರಾಸ.

ಉದಾ:

"ಲಲಿತಲವಂಗಲತಾಪರಿಶೀಲನಾಕೋಮಲಮಲಯಸಮೀರೆ"

ಅರ್ಥ – ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ 'ಲ' ಎನ್ನುವುದು ಅನುಪ್ರಾಸ.

ಸಿ) ಯಮಕ:– ಒಂದು ಪದವೇ ಮತ್ತೆ–ಮತ್ತೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾದರೆ ಅದು ಯಮಕ ಒಂದು ಪದವೇ ಪದ್ಯದ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಡಿ) ಚಿತ್ರಕವಿತ್ವ:– ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಜೋಡಿಸಿ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಶಬ್ದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಕವಿತ್ವ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

downloaded from: www.kpscvaani.com

II. ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ:–

ಎಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸೊಗಸುಂಟಾಗುವುದೋ ಅದನ್ನ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನುವರು.

1) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ
2) ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ
3) ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ
4) ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ
5) ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ

1) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ:–

ಉಪಮೆ ಎಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆ ಎಂದರ್ಥ. ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಅವಳ ಮುಖ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ.
ಉಷಾ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ 4 ಅಂಶಗಳಿವೆ.

1) ಉಪಮಾನ
2) ಉಪಮೇಯ
3) ಉಪಮವಾಚಕ
4) ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ

ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನ 'ಪೂರ್ಣ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ' ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಉಪಮಾನ – ಉಷಾ
ಉಪಮೇಯ – ಜಿಂಕೆ
ಉಪಮಚಾಚಕ – ಅಂತೆ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ – ಓಡುತ್ತಾಳೆ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಲೋಪವಾಗುವುದೇ ಎಂಬುದುಂಟು ಅದನ್ನು ಲುಪ್ತೋಪಮೆ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಜೀವನ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ
ಉಪಮಾನ – ಜೀವನ
ಉಪಮೇಯ – ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
ಉಪಮಾವಾಚಕ – ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ – ಇಲ್ಲಿ ಲೋಪವಾಗಿದೆ

2) ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ:–

ಎರಡು ವಸ್ತುವಿನ ಸಾದೃಶ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನ ಹೇಳುವುದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾದರೇ "ಈ ವಸ್ತುವೇ ಅದು" ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ ಎನ್ನುವರು.
'ಹರಳೀಕರಣಗೊಂಡ ಉಪಮ ಅಲಂಕಾರವೇ ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ' ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು 'ಉಷಾ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ' ಎಂಬುದು ಉಪಮ ಅಲಂಕಾರವಾದರೆ ಉಷಾ ಜಿಂಕೆ ಎಂಬುದು ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ.
ಉದಾ: ಮುಖಚಂದ್ರ ಅಥವಾ ಹಾಸ್ಯಚಂದ್ರ ಎಂಬುದು ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ

ರೂಪಕಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ 2 ವಿಧ

1) ಅಭೇದ್ಯ ರೂಪಕ
2) ತಾದೃಷ್ಯ ರೂಪಕ

ಅಭೇದ್ಯ ರೂಪಕ:– ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಅಭೇದ್ಯ ರೂಪಕ.
ತಾದೃಶ್ಯ ರೂಪಕ:– ಉಷಾ ಮತ್ತೊಂದು ಜಿಂಕೆಯೇ ಎಂಬುದು ತಾದೃಷ್ಯ ರೂಪಕ.
ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು 'ರೂಪಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎನ್ನುವರು.

3) ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ:–

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಲೀ, ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನಾಗಲೀ ಮತ್ತೊಂದನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ.
ಉದಾ: ಸೂರ್ಯನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲೆಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ ಹೊಕ್ಕನು.

4) ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ:–

ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅರ್ಥ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರವಾಗಿರುವುದು.
ಉದಾ: ಸುಕವೀಯೋರ್ವನು ದುರ್ಜನರು ತನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವರೆಂದು ಹೆದರದೆ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಮಾತು.
"ಸೂರ್ಯನು ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೆದರದೆ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಾನೆ"

5) ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ:–

ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದೇ ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ.
ಉದಾ: ರನ್ನನು 'ಗದಾಯುದ್ಧ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಾಯುವುದನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ.
"ಚಕ್ರಾಂಕಮಗಲ್ವಿನಂ ಕ್ರಮದಿನಂಬರಮಂ
ಬಿಸುಟುಲುರಗಂಧಕಾರಂ ಕವಿತರ್ಪಿನಂ
ಕುರುಕುಲಾರ್ಕನುಮಸ್ತಮೆಯ್ದಿದರ್"

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಸೂರ್ಯನು ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು ಎಂದು ರನ್ನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂರ್ಯನ ಪರವಾಗಿ ಅರ್ಥ:– ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಿರಹದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸುತ್ತಿರಲು ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದನು.

ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರವಾಗಿ ಅರ್ಥ:– ಚಕ್ರಧಿಪತ್ಯವು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಇಹಲೋಕವನ್ನು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶೋಕದ ಅಂಧಕಾರ ಮುಸುಕುತ್ತಿರಲು ಕೌರವ ವಂಶದ ಸೂರ್ಯನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಶಬ್ದವು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡದ ವಿಷಯಗಳ ಪರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವುದೇ ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ.

13. ಕರ್ತರಿ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ

ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ ಪದವು ಪ್ರಥಮ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮ ಪದವಿದ್ದರೆ ಅದು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ, ವಚನ, ಪುರುಷಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ.

1) ರೈತರು ಹೊಲವನ್ನು ಊಳುತ್ತಾರೆ (ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ)

2) ರೈತರಿಂದ ಹೊಲವು ಊಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ (ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ)

ಎರಡನೇಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ರೈತರಿಂದ' ಎಂಬ ಕರ್ತೃ ಪದವು ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲವು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾ ಪದವು ಕರ್ಮಪದದ ಲಿಂಗ, ವಚನ, ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಉದಾ:– 1) ಮಗುವನ್ನು ಯಾರು ಬೈದರು (ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ)

2) ಮಗು ಯಾರಿಂದ ಬೈಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು (ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ)

3) ನೀನು ನನಗೆ ಎರಡು ಚೆಂಡುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡು (ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ)

4) ನಿನ್ನಿಂದ ಎರಡು ಚೆಂಡುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ (ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ)

ಉದಾ: * ಉಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ

ಉಳು + ಅಲ್ಪಡು + ಉತ್ತ + ಅದೆ

* ಬೈಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಬೈ + ಅಲ್ಪಡು + ದ + ಅಲಿ

* ತಂದುಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ

ತಂದುಕೊಡು + ಅಲ್ಪಡು + ಅಲಿ

ಧಾತುವಿಗೂ, ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ 'ಅಲ್ಪಡು' ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ ಪದವು ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಪದವು ಪ್ರಥಮ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಳಕೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. (ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಗಮನಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿರುವುದುಂಟು. ಉದಾ: ಮನೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು 10 ವರ್ಷವಾಯಿತು)

14. ರಗಳೆ

'ರಗಳೆ' ಎಂಬುದು 'ರಘಟಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದದ ತದ್ಭವರೂಪ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 3 ರೀತಿಯ ರಗಳೆಗಳಿವೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ

1) ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆ

2) ಮಂದಾನಿಲ ರಗಳೆ

3) ಲಲಿತ ರಗಳೆ

1) ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆ:–

UUU | - U | - U | - U
ಕುಳಿರ್ವ | ಪೂಗೊ | ಳಂಗ | ಳಲ್ಲಿ

UUU | - U | - U | -U
ತಳಿರ | ಕಾವ | ಣಂಗ | ಳಲ್ಲಿ

- U | - U | - U | - U
ತುಂಬಿ | ವಿಂಡಿ | ನಂತೆ | ಪಾಡಿ

- U | - U | - U | - U
ಜಕ್ಕ | ವಕ್ಕಿ | ಯಂತೆ | ಕೂಡಿ

ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಈ ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳುಂಟು ಮೊದಲೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಗಳೂ ಮತ್ತೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸೂತ್ರ: ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸ ನಿಯಮನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳ ಗಣ ನಿಯಮದಿಂದ ಸಾಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯಾನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಪದ್ಯ ಜಾತಿಯೇ ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆ ಎನಿಸುವುದು.

downloaded from: www.kpscvaani.com

2) ಮಂದಾನಿಲ ರಗಳೆ:–

- U U	- -	UU U U	- -
ಆಡುವ	ಗುಂಡ	ಯ್ಯನಹೊಸ	ನೃತ್ಯಂ
- UU	UU -	- UU	- -
ನೋಡುವ	ಶಿವನಂ	ಮುಟ್ಟಿತು	ಸತ್ಯಂ
U U -	- -	- -	- -
ಸುಖದಾ	ಟಂತ	ನ್ನಂಬೆಂ	ಬತ್ತಲ್
UU U U	- -	U U -	- -
ಸುಖಮುಖ	ದಿಂದಂ	ಮನಮಂ	ಸುತ್ತಲ್

ಈ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲೂ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 'ಡ್' ಎಂಬ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವೂ ಮತ್ತೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 'ಖ್' ಎಂಬ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವೂ ಆದಿ ಪ್ರಾಸವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೂ ಇದೆ.

ಸೂತ್ರ: ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣ ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲೂ ಬಂದು ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಸ ನಿಯಮವಿರುವ ಪದ್ಯಜಾತಿಗೆ ಮಂದಾನಿಲ ರಗಳೆ ಎನ್ನುವರು.

3) ಲಲಿತ ರಗಳೆ:–

UUUUU	UUUUU	UUUUU	- UUU
ಅಳಿಯೆರಗ	ದನಿಲನಲು	ಗದರವಿಕ	ರಂಪುಗದ
UU - U	UU -U	UUUUU	UUUUU
ಸುಳಿಗೊಂಡು	ದಳವೇರಿ	ಹೆಸರಳಿದ	ಬೆಳಪುಳಿದ
UUUUU	- U -	UU - U	- - U
ಸುರುಚಿರಮೆ	ನಿಪ್ಪಮೀ	ಸಲಮೊಗ್ಗೆ	ಯಂಕೊಂಡು
UU - U	- UUU	UUUUU	- - U
ಇರವಂತೆ	ಯೊಳ್ಮೆರೆವ	ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಗ	ಳಂಕೊಂಡು

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೊನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 'ಳ್ಗ' ಎಂಬುದು ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ (ಒತ್ತಕ್ಷರ) ಆಗಿದ್ದರು ಇಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ 'ಗು' ಎಂಬುದು ಲಘುವಾಯಿತು. ಈ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿವೆ. ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವಿದೆ.

ಸೂತ್ರ: ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲೂ ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿದ್ದು ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಗಳಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಗಳೆಯೇ ಲಲಿತ ರಗಳೆ.

15. ಷಟ್ಪದಿ

ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ 10 ವಿಧಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದದ್ದು 8 ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಆದರೇ, ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಗೊಂಡದ್ದು 6 ಮಾತ್ರ.

1) ಶರ ಷಟ್ಪದಿ
2) ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿ
3) ಭೋಗ ಷಟ್ಪದಿ
   [ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಗೊಂಡ ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವು 6 ಷಟ್ಪದಿಗಳು]
4) ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ
5) ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ
6) ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ
7) ಉದ್ಧಂಡ ಷಟ್ಪದಿ
8) ತಲ/ಪ್ರೌಢ ಷಟ್ಪದಿ
9) ಜಲ ಷಟ್ಪದಿ
10) ಅಷ್ಟ ಷಟ್ಪದಿ/ಸುನೀತ ಷಟ್ಪದಿ

1) ಶರ ಷಟ್ಪದಿ:–

ಕಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 4 ಮಾತ್ರೆಯ 2 ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 4 ಮಾತ್ರೆಯ 3 ಗಣಗಳನ್ನು ಮೇಲೊಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ.

<u>**ಉದಾ:–**</u>

-UU	UUUU		
ಈಶನ	ಕರುಣೆಯ		
- UU	UUUU		
ನಾಶಿಸು	ವಿನಯದಿ		
- UU	- U -	- UU	-
ದಾಸನ	ಹಾಗೆಯೇ	ನೀ ಮನ	ವೆಂ

2) ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿ:–

ಪ್ರತಿ ಕಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 5 ಮಾತ್ರೆಯ 2 ಗಣಗಳು ಹಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 5 ಮಾತ್ರೆಯ 3 ಗಣಗಳು ಮೇಲೊಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ.

5:5
5:5
5:5:5

3) ಭೋಗ ಷಟ್ಪದಿ:–

ಪ್ರತಿ ಕಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 3 ಮಾತ್ರೆಯ 4 ಗಣಗಳು ಹಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 3 ಮಾತ್ರೆಯ 6 ಗಣಗಳು ಕೊನೆಗೊಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ.

<u>**ಉದಾ:**</u> 3:3:3:3
3:3:3:3
3:3:3:3:3:3

downloaded from: www.kpscvaani.com

4) ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ:–

1, 2, 4 ಮತ್ತು 5ನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂರು ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

3 ಮತ್ತು 6ನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರೆಯ 3:3 ಗಣಗಳಿದ್ದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 1 ಗುರುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಗಣವಿರುವ U-U ಗಣ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬಾರದು. ಗಣವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂರರ ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳೇ ನಿಯತವಾಗಿ ಬರಬೇಕು. ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 102 ಮಾತ್ರೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

(ಗದುಗಿನ ಭಾರತ–ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿದೆ.)

ಉದಾ: UUU | UU- | -U | UU -
ವರದೆ | ವರಕಾ | ವೇರಿ | ನದಿಯಿಂ

UUU | - - | UUU | - UU
ಪರಮ | ಗೋದಾ | ವರಿಯ | ಮಧ್ಯದ

UUU | -UU | - U | - UU | -U | UU- | -
ಹರಹು | ಕನ್ನಡ | ದೇಶ | ವೆಂದನು | ಚಕ್ರಿ | ನೃಪತುಂ | ಗ

5) ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ:–

ಪ್ರತಿ ಕಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 4 ಮಾತ್ರೆಯ 4 ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ 4 ಮಾತ್ರೆಯ 6 ಗಣಗಳು ಮೇಲೊಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: 4:4:4:4
4:4:4:4
4:4:4:4:4:4

6) ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ:–

1, 2, 4 ಮತ್ತು 5ನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 5 ಮಾತ್ರೆಯ 4 ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. 3 ಮತ್ತು 6ನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 5 ಮಾತ್ರೆಯ 6 ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಯ ಒಟ್ಟು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 144.

ಉದಾ:

UUUUU | UUUUU | - U - | UUUUU
ಬಿಸುಡದಿರು | ಬಿಸುಡದಿರು | ಬೇಡವೇ | ಡಕಟಕಟ

UUU - | UU - U | - UUU | -U-
ಹಸುಳೆನೊಂ | ದಹನೆಂದು | ಬೀಳ್ವವವ | ನೆತ್ತಿತ

UU - U | UUU - | UU - U | - UUU |
ಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು | ಕುಲವನೋ | ಡದೆಬೇಡಿ | ಕೊಂಬೆನಿವ

-UUU | -U- | -
ನೆನ್ನಮಗ | ನಲ್ಲನಿ | ನ್ನ

16. ದ್ವಿರುಕ್ತಿ

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಒಂದೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದನ್ನು ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: **'ಬೇಗಬೇಗ'** ಬಡೆಯಿರಿ
ಅವರು **'ಓಡಿಓಡಿ'** ದಣಿದರು
'ಈಗೀಗ' ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಆಗುತ್ತಿದೆ.
ಅವು **'ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ'** ಗ್ರಂಥಗಳು
'ಹೌದು!ಹೌದು!' ಗೆದ್ದವನು ನಾನೇ
'ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು' ಜನ ಬರಬೇಕು
'ಮನೆಮನೆ'ಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿದನು
'ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ' ಮರಗಳು ಬಿದ್ದವು
'ನಿಲ್ಲುನಿಲ್ಲು' ನಾನು ಬಂದೆ
'ಅಗೋಅಗೋ' ದೈವ ಬಂದನು
'ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ' ಎಂತಹಾ ರುಚಿ
'ಹೌದ್ಹೌದು' ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ
'ಬೇಡಬೇಡ' ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡ

downloaded from: www.kpscvaani.com

JNANAGANGOTHRI an ISO 9001-2015 Certified

UPSC – 2018 www.iasjnana.com

ONLINE TEST SERIES TIME TABLE AND STUDY PLANNER

1) Total number of Tests – 27
2) 1 Free Demo Test, 21 Chapterwise Tests and 5 Comprehensive Tests.
3) Tests are only in English Language.
4) The Syllabus of each Test and Bibliography is mentioned in the Syllabus Split (at www.iasjnana.com)
5) The Tests get unlocked on the specified dates mentioned in the Time Table.
6) Once unlocked tests could be taken any time thereafter.
7) Each test is followed by immediate scores.
8) One can review question paper/ answer script any number of times once the test is completed.
9) The explanatory answers can be downloaded (PDF files) immediately after the Exam.
10) Each Question is set by the Subject Experts who are in with the trend.

*** If you wish to give offline exams of the same contact us

10 YEARS OF SERVICE

SAVE PAPER... GO ONLINE..

UPSC

Method of Subscriptions
1. Log on to www.iasjnana.com
2. Click Test Series
3. Click on Take Online Test Series
4. Register with your name, E-mail id, Contact Number and Password
5. Login with E-mail id and Password
6. Accept all the conditions and continue
7. Refer the Time table and Take Demo test.
8. Subscribe to give remaining tests by paying Rs 2699/- online.

If you have any queries contact
JNANAGANGOTHRI COMPETITIVE EXAMS COACHING CENTRE, VIJAYANAGARA, BENGALURU
www.iasjnana.com 99163-99276 testjnana@gmail.com

Earn Rs 500/- on Each lead generation

JNANAGANGOTHRI Inspiring to serve...

downloaded from: www.kpscvaani.com

17. ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಮೆರಗು – ಕೋಮಲ
ಉರಗ – ಸರ್ಪ
ಉರ – ಎದೆ
ಗುಡಿ – ಧ್ವಜ
ದ್ವಿಜರು – ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ತರಣಿ – ಸೂರ್ಯ
ಬಚರರು – ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವವರು
ಐಲು – ಹುಚ್ಚು
ಇಂದು – ಚಂದ್ರ
ಕಪಾಲ – ತಲೆ ಬುರುಡೆ
ಕಪಾಲಿ – ಶಿವ
ಅಭವ – ಶಿವ
ಅರವಳಿಕೆ – ಅರಿವನ್ನು ಅಳಿಸುವ ಔಷಧಿ
ಎಕ್ಕಲ – ಕಾಡುಹಂದಿ, ಸಲಗ
ಕಜ್ಜ – ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯ, ಉಪಾಯ
ಕಪ್ಪಡ – ಬಟ್ಟೆ, ವಸ್ತ್ರ
ಛಾವಿ – ಕಾಂತಿ, ಬೆಳಕು
ತಮಾಳ – ಹೊಂಗೆಮರ, ಕತ್ತಲೆ
ತರು – ವೃಕ್ಷ
ದಿವಂ – ಸ್ವರ್ಗ, ದೇವಲೋಕ
ತೊತ್ತು – ಸೇವಕ, ದಾಸಿ, ದಾಸ
ನೇಪಥ್ಯ – ತೆರೆಯ ಹಿಂಭಾಗ
ಪಾವ್ – ಹಾವು, ಉರಗ
ಯಷ್ಟಿ – ಊರುಗೋಲು, ಬಡಿಗೆ, ಕೋಲು
ಇನ – ಸೂರ್ಯ, ಗಂಡ, ಒಡೆಯ
ಕಜ್ಜ – ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ, ಉದ್ಯೋಗ
ಕಾಪು – ರಕ್ಷಣೆ, ಕಾವಲು, ದೃಷ್ಟಿಬೊಟ್ಟು
ಕಾರಕೂನ – ಲೆಕ್ಕಿಗ, ಬರಹಗಾರ, ಗುಮಾಸ್ತ
ಕಿಡಲ್ನುಡಿ – ಕೆಟ್ಟನುಡಿ
ಕೂರ್ಮೆ – ಸ್ನೇಹ, ನಲ್ಮೆ, ಪ್ರೀತಿ
ಕೈವಾರ – ಹೊಗಳಿಕೆ, ಆಯುಧ
ಗ್ಲಾನ – ಆಚೂಾಸ, ಶ್ರಮ, ನೋವು
ಚೋದ್ಯ – ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸೋಜಿಗ
ತೃಷೆ – ನೀರಡಿಕೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಅಪೇಕ್ಷೆ
ಪರಪಟ್ಟ – ಕೋಗಿಲೆ

ಕಸವರ – ಚಿನ್ನ, ಹೊನ್ನು

ಎಕ್ಕಲ – ಕಾಡುಹಂದಿ, ಸಲಗ
ಕಜ್ಜ – ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯ, ಉಪಾಯ
ಕಪ್ಪಡ – ಬಟ್ಟೆ, ವಸ್ತ್ರ
ಕಸವರ – ಚಿನ್ನ, ಹೊನ್ನು

ಇಂದು – ಚಂದ್ರ
ಕಪಾಲ – ತಲೆ ಬುರುಡೆ
ಕಪಾಲಿ – ಶಿವ
ಅಭವ – ಶಿವ
ಅರವಳಿಕೆ – ಅರಿವನ್ನು ಅಳಿಸುವ ಔಷಧಿ
ಎಕ್ಕಲ – ಕಾಡುಹಂದಿ, ಸಲಗ
ಕಜ್ಜ – ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯ, ಉಪಾಯ
ಕಪ್ಪಡ – ಬಟ್ಟೆ, ವಸ್ತ್ರ
ಕಸವರ – ಚಿನ್ನ, ಹೊನ್ನು

ತಮಾಳ – ಹೊಂಗೆಮರ, ಕತ್ತಲೆ
ವ್ರಜ – ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು, ದನಗಳ ಹಿಂಡು
ಅಗಸಿ – ಊರು, ಕೋಟೆ
ಅನೃತ – ಅತ್ಯವಲ್ಲದುದು, ಸುಳ್ಳು
ಅಸ್ತಿಭಾ – ತಳಹದಿ, ಬುನಾದಿ
ಇಂಬು – ಎಡೆ, ಆಶ್ರಯ, ಅಳತೆ, ಮಿತಿ

downloaded from: www.kpscvaani.com

18. ತತ್ಸಮ – ತದ್ಭವ

ತತ್ಸಮ:– ತತ್=ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ=ಸಮವಾದುದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತತ್ಸಮಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಇವನ್ನು ಸಮ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳೆಂದು ಕೆಲವರು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ)

ಉದಾ: ರಾಮ, ಭೀಮಾ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ರವಿ, ಗಿರಿ, ಲಿಪಿ, ಕಮಲ, ಸ್ತ್ರೀ, ಕರ್ತೃ, ಶತೃ, ಕಾವ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ

ತದ್ಭವ:– ತತ್=ಅದರಿಂದ, ಭವ= ಹುಟ್ಟಿದುದು ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ಭವಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:

ತತ್ಸಮ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ)	ತದ್ಭವ (ಕನ್ನಡ ಪದ)
ತತ್ಸಮ	**ತದ್ಭವ**
ವ್ಯವಸಾಯ	ಬೇಸಾಯ
ಅಂಗುಷ್ಠ	ಅಂಗುಟ
ಅಕ್ಷಯ	ಅಚ್ಚಯ
ಅಕ್ಷಿ	ಅಜ್ಜಿ
ಅಟವೀ	ಅಡವಿ
ಅಮೃತ	ಅಮರ್ದು
ಅರ್ಕ	ಯಕ್ಕ
ಅಶನಿ	ಅಸನಿ (ಊಟ)
ಪ್ರಮಾಣ	ಹವಣ
ಕರ್ತೃ	ಕರ್ತಾರ
ಕವಿ	ಕಬ್ಬಿಗ
ಮುಚ್ಚುಳ	ಮುಚ್ಚುಣ
ಮಾರ್ಜನ	ಮಜ್ಜನ
ದೀಪಿಕಾ	ದೀವಿಗೆ
ಕ್ರೌಂಚ	ಕೊಂಚೆ
ಮಣೀ	ಮಡಿ
ಕಲಾ	ಕಲೆ
ಶಾಲಾ	ಶಾಲೆ
ವಿದ್ಯಾ/ವಿದ್ಯೆ	ಬಿಜ್ಜೆ
ಜವ	ಯಮ

downloaded from: www.kpscvaani.com

19. ಶುದ್ಧ ಬರಹ/ಸರಿಯಾದ ಪದ ಬಳಕೆ

ಆಮೂಲಾಗ್ರ	ಅಡುಗೊಳಜ್ಜಿ
ಆಜೀವ	ಆಶೀರ್ವಾದ
ನಡೆವಳಿ	ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ
ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ/ವೈಶಿಷ್ಟತೆ	ಸಮಾಜಘಾತುಕ
ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ	ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ
ಶ್ರುತಿ	ಶ್ರೋತೃ
ಸಾನಿಧ್ಯ	ವೈಪರೀತ್ಯ
ಸ್ಪರ್ಧೆ	ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ
ಫಲಾಹಾರ	ಗಂಡಭೇರುಂಡ
ಕೂಲಂಕುಷ	ಗಾಢಾಂಧಕಾರ
ಮೃಧ್ವ	ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ
ಇಂಗ್ಲಿಷ್	ಯಃಕಶ್ಚಿತ್
ಜಾತ್ಯತೀತ	ಆತಿಥೇಯ
ಕೋಟ್ಯಂತರ	ವಿಶ್ವಸನೀಯ
ಪುನರ್‌ರಚನೆ	ಯಥೇಚ್ಛ
ಪ್ರಕಟನ	ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿ
ಕವಯಿತ್ರಿ	ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಜುಗುಪ್ಸೆ	ಧನಂಜಯ
ಕ್ರೋಢೀಕರಣ	ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು
ಅಡುಗೊಳಜ್ಜಿ	ಹೃದಯಾಂಧಕಾರ
ಕಚ್ಚಾಪದಾರ್ಥ	ಘಟಿಕೋತ್ಸವ

20. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು

ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದ ಅಥವಾ ಪದಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥವು ಬೇರೆ ಇದ್ದು, ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು 'ನುಡಿಗಟ್ಟು' ಅಥವಾ 'ಪಡೆನುಡಿ' ಎನ್ನುವರು. ಇವುಗಳು ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಂತರಾರ್ಥ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

ಕಾಲುಕೀಳು – ಪಲಾಯನ ಮಾಡು

ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕು – ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ ಕೆಡಿಸು

ಕೈಕೊಡು – ಮೋಸಮಾಡು

ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ – ಖಚಿತವಲ್ಲದ ವಾರ್ತೆ

ಟೋಪಿಹಾಕು – ಮೋಸಮಾಡು

ಮಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತು – ಅವಮಾನಿಸು

ಕತ್ತಿ ಮಸೆ – ಹಗೆ ಸಾಧಿಸು

ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸು – ಹೊಗಳಿ ಉಬ್ಬಿಸು

ಮಂಗಳ ಹಾಡು – ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡು

ಕಂಬಿ ಕೀಳು – ಓಡಿ ಹೋಗು

ಭೀಷ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ – ಹುಸಿಯಾಗದ ಶಪಥ

ಬೆಸ್ತು ಬೀಳು – ಮೋಸಹೋಗು

ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ – ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವುದು

ಅವತಾರ ಮುಗಿ – ಮರಣ ಹೊಂದು

ಅಂತರ್ಲಾಗ ಹಾಕು – ಮೊದಲ ಮರ್ಯಾದೆ

ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡು – ಕತ್ತು ಹಿಡುದು ನೂಕು

ಅಳಲೇ ಕಾಯಿ ಪಂಡಿತ – ಅರೆಬರೆ ತಿಳಿದಿರುವ ವೈದ್ಯ

ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ – ಸೋಮಾರಿ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದವನು

ಆಕಾಶ ಪುರಾಣ – ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ ಕಥೆ

ಎದೆಗೆಡು – ಧೈರ್ಯಗುಂದು

ಆಟನಡೆ – ಪ್ರಭಾವ ಬೀರು

ಉಪ್ಪಿಡು – ಅನ್ನ ಹಾಕು

ಎರಡು ಬಗೆ – ದ್ರೋಹ ಮಾಡು, ಮೋಸಮಾಡು

ಮೊಸಳೆ ಕಣ್ಣೀರು – ಕೃತಕ ಅಳು

ಓಗೊಡು – ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡು, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸು

ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲೂ ಇರು – ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರು, ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದು

ಕಾಕಸ್ನಾನ – ಅವಸರದ ಸ್ನಾನ, ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಸ್ನಾನ

ಕೊಚಂಭಟ್ಟ – ಅವಿವೇಕಿ, ಬುದ್ದಿಗೇಡಿ, ಮೂರ್ಖ

ಕನಸಿನ ಗಂಟು – ಅಲಭ್ಯವಾದದ್ದು

ಪುಕ್ಕ ಕತ್ತರಿಸು – ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಅಡಗಿಸು

ದುಂಬಾಲು ಬೀಳು – ಬಹಳವಾಗಿ ಬೇಡು, ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು

downloaded from: www.kpscvaani.com

21. ವಿರುದ್ಧ ಪದಗಳು

ಅತಿಥಿ	ಅಭ್ಯಾಗತ
ಅಗ್ರ	ಕನಿಷ್ಠ
ಅಮೂಲ್ಯ	ನಿರಮೂಲ್ಯ
ಅಸೂಯೆ	ನಿರಸೂಯೆ
ಆಯಾಸ	ಅನಾಯಾಸ
ಇಹ	ಪರ
ಕಿಂಕರ	ಒಡೆಯ
ಗುಣ	ನಿರ್ಗುಣ
ಚೇತನ	ನಿಚೇತನ
ತೊತ್ತು	ಒಡೆಯ
ಜಡ	ಜಂಗಮ
ಧೀರ	ಹೇಡಿ
ನಿಕೇತನ	ಅನಿಕೇತನ
ಪಂಡಿತ	ಪಾಮರ
ಬಲ	ನಿರ್ಬಲ, ಅಬಲ
ವಿಕೃತ	ಸುಕೃತಿ
ಆದಿ	ಅಂತ್ಯ
ಅನಾಥ	ಸನಾಥ
ಅಜಾದಿ	ಗುಲಾಮಿ
ಆಕಾರ	ನಿರಾಕಾರ
ಅನುಪಮ	ಉಪಮ
ಪ್ರಾಚೀನ	ಅರ್ವಾಚೀನ
ಕಪಟ	ನಿಷ್ಕಪಟ
ದಿಟ	ಸಟೆ
ಧನಿಕ	ಬಡವ/ದೀನ
ನಾಕ	ನರಕ
ನೀರವ	ರವ
ಪತಿತ	ಪಾವನ
ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ	ಪೂರ್ವಾತ್ಯ
ಫಲ	ನಿಷ್ಫಲ
ಮಾಯೆ	ನಿರ್ಮಾಯೆ
ರಿಪು	ಮಿತ್ರ
ಶಾಕಾಹಾರಿ	ಮಾಂಸಾಹಾರಿ
ಸೂಕ್ಷ್ಮ	ಸ್ಥೂಲ
ಖ್ಯಾತಿ	ಕುಖ್ಯಾತಿ
ಅಕ್ರಮ	ಸಕ್ರಮ
ಭಯ	ನಿರ್ಭಯ

22. ಜೋಡಿ ಪದಗಳು

ಮನೆ – ಮಠ
ಕಾಡು – ಮೇಡು
ತಂದೆ – ತಾಯಿ
ತೋಟ – ತುಡಿಕೆ
ಹಣ್ಣು – ಕಾಯಿ
ಫಲ – ತಾಂಬೂಲ
ತಂಟೆ – ತಕರಾರು
ಬಂಧು – ಬಳಗ
ಹಳ್ಳ – ಕೊಳ್ಳ
ಸಂಘ – ಸಂಸ್ಥೆ
ಅಕ್ಕ – ತಂಗಿ
ಆಟ – ಪಾಠ
ಉಡುಗೆ – ತೊಡುಗೆ
ತಿಂಡಿ – ತೀರ್ಥ
ರೋಗ – ರುಜಿನ
ಪೂಜೆ – ಪುರಸ್ಕಾರ
ಪಶು – ಪಕ್ಷಿ
ಮಳೆ – ಬೆಳೆ
ಅಣ್ಣ – ತಮ್ಮ
ಊಟ – ಉಪಚಾರ

23. ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಪದಗಳು

ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲದೇ ಬಳಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆನುಡಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಪದಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಕಣ್ಣು – ಗಿಣ್ಣು
ಆಟ – ಗೀಟ
ಕಾಫಿ – ಗೀಪಿ
ಪೆನ್ನು – ಗಿನ್ನು
ಹುಡುಗ – ಗಿಡಿಗ
ಪಾಠ – ಗೀಟ
ನಾಡು – ಗೀಡು
ರಾಜ್ಯ – ಗೀಜ್ಯ
ಪುಸ್ತಕ – ಗಿಸ್ತಕ

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಮನೆ – ಗಿನೆ

ನೋವು – ಗೀವು

ಕಾರು – ಗೀರು

ಕಡ್ಡಿ – ಗಿಡ್ಡಿ

ಕಾಸು – ಗೀಸು

24. ಗಾದೆಗಳು

1) ಅಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲದ ಮನೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಊಟ
2) ಅಡಕೆಗೆ ಹೋದ ಮಾನ, ಆನೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾರದು
3) ತೂಕಡಿಸುವವನಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ
4) ಮುದುಕನಿಗೆ ಮುಗ್ದೆಗೇಡು, ಹಳೇ ಬಟ್ಟೆಗೆ ತೇಪೆಗೇಡು
5) ಹಿತವಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಸವಿ ಇಲ್ಲದ ಉಪಹಾರ
6) ಆಳಾಗಿ ದುಡಿ, ಅರಸನಾಗಿ ಉಣ್ಣು
7) ಬೆಳೆಯುವ ಸಿರಿ ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿ
8) ಕೂತು ಉಂಡರೆ, ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು
9) ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ, ಮೇಟಿ ವಿದ್ಯೆ ಮೇಲು
10) ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು
11) ಆಕಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೆ?
12) ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಗುಣಮುಖ್ಯ
13) ಉತ್ಸಾಹವೇ ಯೌವನ, ಚಿಂತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು
14) ಪಣ್ಣ ಆಳುವ ದೊರೆಗಿಂತ ಕೊಟ್ಟ ಕುಟ್ಟುವ ತಾಯಿ ಲೇಸು
15) ಕೋಣನಿಗೆ ದೊಣ್ಣೆ ಪೆಟ್ಟು, ಜಾಣನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಪೆಟ್ಟು
16) ಅಪಾಯ ಬಂದಾಗ ಉಪಾಯದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು
17) ಊರು ಉಪಕಾರವರಿಯದು, ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರವರಿಯದು
18) ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು
19) ದುಷ್ಟರನ್ನು ಕಂಡರೆ ದೂರವಿರು
20) ಬುದ್ಧಿವಂತ ಬರೀತಾನೆ, ವಿವೇಕಿ ಅರಿತಾನೆ

25. ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು

ದೇಶೀಯ ಪದಗಳು

ನೆಲ, ಜಲ, ಹೊಲ, ಮನೆ, ಬೆಟ್ಟ, ಗಿಡ, ಅಪ್ಪ, ಕುರುಡ, ಅಮ್ಮ, ಕೈ, ತಮ್ಮ, ಹೇಡಿ, ತಲೆ, ತಂಗಿ, ಕೇಡಿ, ಕಣ್ಣು, ಇಲಿ, ಪೆದ್ದ, ಬಾಯಿ, ತಿನ್ನು, ಬಾನು, ಕೆಟ್ಟ, ಸೊಕ್ಕು, ಕಾಲು, ಕಿವಿ, ತುಪ್ಪ, ಮೂಡಣ, ಜೇನು, ಎಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳು, ತೊಡು, ದಿನ್ನೆ, ಪಡುವಣ, ತಗ್ಗು, ಕರು, ಬೀಳು, ಅನ್ನ, ಜೋಳ, ಬೆಲ್ಲ, ನೀರು, ಮೀನು, ಆಕಳು, ಸಾರು, ಮೊಸರು, ಅಕ್ಕಿ, ಕಲ್ಲು, ಒಳ್ಳೆಯ, ಎರಡು, ಹೇಳು, ಕೇಳು, ಸುಮ್ಮನೆ, ಮೆಲ್ಲನೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಮರ, ತುರು, ತೆಂಕಣ, ಉಡು, ರಾಗಿ, ಅರಸು.

ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ಕೆಫೆ, ಡಿಲಕ್ಸ್, ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್, ಲಾಯರ್, ಸ್ಕೂಲ್, ಬ್ರೆಡ್ಡು, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಕಾಲೇಜ್, ಮಾಸ್ಟರ್, ಆಸ್ಪಿಟಲ್, ಕಟಾವು, ಪಜಾಲಂ, ನಿವ್ಸ್‌ಪೇಪರ್, ಬ್ಲರ್ಬ್, ಪಿನ್, ಸಾಕೆಟ್, ಕ್ಯಾಂಡಲ್, ಬಿಲ್, ಫೈಲ್, ಕಾಫಿ, ಕೋರ್ಟ್, ಲಾರಿ, ಬುಕ್, ರೈಲು, ಪೆನ್, ಟೀ, ಗ್ಲಾಸ್, ಬಾಲ್, ಫೀಜು, ಸೋಪು, ಕಂಪನಿ, ಟ್ರಜರಿ, ಗೆಜೆಟ್, ಮೆಮೋ, ನಂಬರು, ಪೆನ್‌ಸನ್, ಪಾಸ್‌ಬುಕ್, ಕೇಸು, ಸೀಲು, ವಾರೆಂಟ್, ಟಿಕೆಟ್, ಏಜೆಂಟು, ಆಕ್ಸಿಜನ್, ಆಸಿಡ್, ಪ್ಲೀಸ್, ಜೈಲು, ಡಾಕ್ಟರ್, ಬೋರ್ಡ್, ಪೆಟ್ರೋಲ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್, ಫಿಲ್ಮ್, ಫುಟ್‌ಬಾಲ್, ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್, ಹಾಕಿ, ಟ್ರೈನಿಂಗ್, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್, ಸರ್ಕಲ್, ಸೊಸೈಟಿ, ಮಿಲ್, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಇಂಕ್, ಬಾಟಲ್, ಸ್ವಿಚ್, ಬಲ್ಬ್, ಸ್ಪೀಡ್, ನರ್ಸರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು

ಧರ್ಮ, ದೀಪ, ದಯೆ, ದೇಹ, ಲೋಕ, ಭಾಷೆ, ಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮ, ದೀಕ್ಷಾ, ಆಕಾಶ, ಗಗನ, ಪಾದ, ಹಸ್ತ, ಆಮ್ಲಜನಕ, ಜಲಜನಕ, ಮಿತ್ರ, ಫಲ, ಸ್ವರ್ಣ, ಮಾರ್ಗ, ದಲಿತ, ದೀನ, ತೀರ್ಥ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ, ಶಿವ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಔಷಧಿ, ಉರಗ, ಪುರಾಣ, ದೇವಾಲಯ, ಪಿತೃ, ಮಾತೃ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಅಕ್ಷರ, ಧನು, ಪಕ್ಷ, ಪೂರ್ವ, ನದಿ, ಯುದ್ಧ, ಪೃಥ್ವಿ, ಭೂಮಿ, ರಾತ್ರಿ, ಸಂಧ್ಯಾ, ಕುಮಾರ, ಭರತ, ದಿವಸ, ಫಲ, ಪಂಚ, ಪುಷ್ಪ, ನೈರುತ್ಯ, ವಾಯುವ್ಯ, ಆಗ್ನೇಯ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ದಲಿತ, ದರಿದ್ರ, ರಾಣಿ, ಯುಗ, ಜ್ಞಾನ, ಬುಧ, ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸರಸ್ವತಿ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಶಬ್ದ, ಅಕ್ಷರ, ಸರ್ಪ, ಶಿಖರ, ಗೃಹ, ಶತ್ರು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅರಬ್ಬಿ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ಇನಾಮು, ಕಾನೂನು, ಖಾಯಂ, ಖತಂ, ಶಾಮೀಲು, ವಜಾ, ಶುರು, ಸವಾಲು, ತಂಬೂರಿ, ಜರೂರ್, ಅದಾಬ, ಗಂಜಿ, ಹಿಸಾಬ, ಬಾಕಿ, ಕಿರಾಯಿ, ಸಲಾಂ, ತಾರೀಖು, ಜಿದ್ದು, ಜಾಹೀರ, ಜಾಮೀನ, ಜವಾಬ್,

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಅಮಲ, ಅದಾಲತ್, ಫೌಜುದಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ, ತಹಶೀಲ್, ವಕೀಲ, ಸಾಹೇಬಾ, ಖತಲ್, ಉರುಸು, ತಕರಾರು, ಜಲತಾರಿ, ಗುಲಾಲು, ಅಮಲ್ದಾರ, ಅಂದಾಜು, ದುಬಾರಿ, ದಾವೆ, ನಕ್ಷೆ, ಖಜಾನೆ, ಹಾಜರಿ.

ಫಾರಸಿ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ರುಮಾಲು, ಕಿಸೆ, ಕಸೂತಿ, ಲಗಾಮು, ಗೋರಿ, ಬೂನಿ, ರಸೀದಿ, ಸಿಪಾಯಿ, ಅರ್ಜಿ, ಮೊಕದ್ದಮ್ಮೆ, ಮುದ್ದಾಂ, ಕುರ್ಚಿ, ದರ್ಗಾ, ನಮಾಜ, ಮುಲ್ಲಾ, ಕಾರಕೂನ, ಚಾಕರಿ, ಜಮೀನ್ದಾರ, ಶಾಯಿ, ಚೂರಿ, ಚಪಾತಿ, ಧಾವೆ, ಫರಕ್, ಸೀಸೆ, ಮಸಾಲೆ, ಜೇಬು, ನಸೀಬಾ, ಮಜಾ, ಗುಮಾಸ್ತ, ಪಾಯಿಖಾನೆ, ಕಸೂತಿ, ಜುಲ್ಮಾನೆ, ನೌಕರಿ, ರಾಜಿನಾಮೆ, ಇಜಾರ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು

ಪಗಾರ, ಚಾವಿ, ಇಸ್ತ್ರಿ, ಪಪ್ಪಾಯ, ಶಾಲ್, ಕಂದೀಲು, ಮೇಸ್ತ್ರಿ, ಪಾದ್ರಿ, ಪೆನ್ನು, ಪಿರಂಗಿ, ಲಿಂಬೆ, ಪೇರಲ, ಅಲಮಾರು, ಮೇಜು, ಪಂಗರ, ಪಾದಿರಿ, ಪೋಲೀಸ್, ಟೇಬಲ್ಲು, ಚಾನಿ.

ಮರಾಠಿ ಪದಗಳು

ಚಾವಡಿ, ಬತ್ತೀಸ, ಛಪ್ಪನ್ನ, ವೈನಿ, ಅಗಾಂವ್, ಧಾಮ, ಪರತ್, ಖಿಚಡಿ, ಪೋರಿ, ಪಾರ, ಚಾಳೀಸು, ಅಬಚಿ, ಅಟಾಪ, ಪಾವಣ್ಯಾ.

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ಪೆದ್ದ ಚೆದರು, ತೇಂಗೊಳಲು, ಕೆಲಸ, ಅರಸ.

ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ಸಕ್ಕರೆ, ಇಂಗಾಲ, ಕಂಬ, ನೇಪ, ನೇಹ, ಪಕ್ಕ, ಸದ್ದು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ಬಿರ್ದಿ, ಕಸರತ್ತು, ಖಾತರಿ, ಖಾತೇದಾರ, ಖುದ್ದ, ಚಾಲ್ತಿ, ಜಾಹೀರಾತು, ದರಖಾಸು (ಅರ್ಜಿ), ತಾಕೀತು, ದಾಸ್ತಾನು, ನಿಗಾ, ಪರಾರಿ, ತಕರಾರು, ತಖ್ತೆ.

ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ದಿನಾರ್, ಯವನಿಕ, ಸುರಂಗ

ರೋಮನ್ ಭಾಷೆ ಪದಗಳು

ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ, ಪರದೆ, ಸಿರಿಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

downloaded from: www.kpscvaani.com

26. ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಕನ್ನಡಿಗರು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ಕೃತಿ	ವರ್ಷ
1	ಕುವೆಂಪು	ಶ್ರೀ ರಾಮಯಣ ದರ್ಶನಂ	1967
2	ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರ	ನಾಕುತಂತಿ	1973
3	ಶಿವರಾಮ್ ಕಾರಂತರು	ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸುಗಳು	1977
4	ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಆಯ್ಯಂಗರ್	ಚಿಕ್ಕವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ	1983
5	ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್	ಭಾರತ ಸಿಂಧು ರಶ್ಮಿ	1990
6	ಯು.ಆರ್. ಆನಂತ ಮೂರ್ತಿ	ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ	1994
7	ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್	ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ	1998
8	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ	ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ	2010

ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಗಳು

1) ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ

ಜನನ :–1883

ಸ್ಥಳ :– ಮಂಗಳೂರು

ಮದ್ರಾಸ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಎಂದು ಘೋಶಿಸಿದ ವರ್ಷ – 1949

2) ಕುವೆಂಪು :–

ಜನನ – 1904

ಸ್ಥಳ – ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ– 1964

3) ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ:

ಜನನ:– 1926

ಸ್ಥಳ– ಈಸೂರು

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2006

downloaded from: www.kpscvaani.com

ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:–

ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ, 1987ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. 1995ರ ವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೃತಿಗೆ ನೀಡುಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ವಿಜೇತರು.

ಕ್ರ. ಸಂ	**ಕವಿಗಳು**	**ವರ್ಷ**
1	ಕುವೆಂಪು ಶ್ರೀರಾಮಾಯಾಣ ದರ್ಶನಂ ಕೃತಿ	1987
2	ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ	2011
3	ಡಾ.ಡಿ.ಎನ್ ಶಂಕರಭಟ್ಟ	2012
4	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	2013
5	ಪ್ರೋ. ಈ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ	2014
6	ಬಿ.ಎ. ಸನದಿ	2015
7	ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ	2016

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	**ಸಾಹಿತಿಗಳು**	**ಕೃತಿಗಳು**	**ವರ್ಷ**
1	ಕುವೆಂಪು	ಶ್ರೀರಾಮಾಯಾಣ ದರ್ಶನಂ	1955
2	ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರ	ಅರಳು ಮರಳು	1958
3	ಶಿವರಾಮ್ ಕಾರಂತರು	ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ	1959
4	ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್	ದ್ಯಾವ– ಪೃಥ್ವಿ	1960
5	ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅಯ್ಯಂಗರ್	ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು	1968
6	ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ	ದಾಟು (ಕಾದಂಬರಿ)	1975
7	ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ	ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು	1977
8	ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ	ಕಥೆಯಾದಳು ಹುಡುಗಿ	1983

downloaded from: www.kpscvaani.com

9	ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತಾನಾ	1984
10	ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ	ಚಿದಂಬರ ರಾಹಸ್ಯ	1987
11	ದೇವನೂರು ಮಹದೇವ	ಕುಸುಮ ಬಾಲೆ	1990
12	ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ ಕಂಬಾರ	ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ	1991
13	ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್	ಕಲ್ಲು ಕರಗುವ ಸಮಯ	1993
14	ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್	ತಲೆದಂಡ	1994
15	ಸಿ. ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್	ಆಖ್ಯಾನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ	2013
16	ಜಿ. ಎಚ್. ನಾಯಕ್	ಉತ್ತರಾರ್ಧ	2014
17	ಕೆ.ವಿ. ತಿರುಮಲೇಶ್	ಅಕ್ಷರ ಕಾವ್ಯ	2015
18	ಬೋಲವಾರು ಮಹಮದ್ ಕುಂಞ್	ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಓಟ	2016

ಕನಕ ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ವರ್ಷ
1	ಪ್ರೋ. ಸುಧಕರ	2008
2	ಡಾ.ಟಿ.ಎನ್. ನಾಗರತ್ನ	2009
3	ಡಾ.ಎಚ್.ಜಿ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ ಗೌಡ	2010
4	ಪ್ರೋ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರು	2011

5	ಕಾ.ತ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ	2012
6	ಡಾ.ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ	2013
7	ಪ್ರೋ.ಎ. ವಿ ನಾವಡಾ	2014
8	ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ	2015

downloaded from: www.kpscvaani.com

ನಿಜಗುಣ ಪುರಂದರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ವರ್ಷ
1	ವೆಂಕಟೇಶ ಗೋಡ್‌ಕಿಂಡಿ	2009
2	ಡಾ. ಲಕ್ಷಣದಾಸ್	2010
3	ಕುರುಡಿ ವೆಂಕಣ್ಣ ಚಾರ್	2011
4	ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಗುರವ	2012
5	ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀ ತೀರು ನಾರಾಯಣ	2013

ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ವರ್ಷ
1	ಶಾಂತದೇವಿ ಕಣವಿ	2009
2	ಡಾ. ಸುಧಾಮೂರ್ತಿ	2010
3	ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿ ಚಿಮ್ಮಲಗಿ	2011
4	ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ	2012
5	ಸುಮಿತ್ರಾ ಗೌಡ ಎಂ	2013
6	ನೇಮಿಚಂದ್ರ	2015
7	ಶಾಂತಿ ನಾಯಕ್	2017

ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ವರ್ಷ
1	ಪಿ. ವಜ್ರಪ್ಪ	2009
2	ಪ್ರಮೀಳಮ್ಮ ಗುಡೂರು	2010
3	ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ ಏಣಗಿ	2011
4	ಫರೇರಪ್ಪ ವರವಿ	2013
5	ಆರ್. ಪರಶಿವನ್	2015

ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್ ಪುರಸ್ಕಾರ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ಕೃತಿಗಳು	ವರ್ಷ
1	ಎಸ್. ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ	ಮಂದ್ರ (ಕನ್ನಡ)	2010
2	ಎ.ಎ ಮನವಾಲನ್	ಇರಾಮಾ ಕಥೈಮ್ ಇರಮಯಕಲ್ಲುಮ್ (ತಮಿಳು)	2011
3	ಸುಗತಕುಮಾರಿ	ಮನಲೆಝುಥು (ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆ)	2012

downloaded from: www.kpscvaani.com

4	ಗೋವಿಂದ ಮಿರ್ಶಾ	ಧೂಲ್ ಪೌಧೋ ಪಾರ್ (ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ)	2013
5	ವೀರಪ್ಪ ಮೋಯ್ಲಿ	ರಾಮಯಾಣ ಮಹಾನ್ವೇಷಣಂ (ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ)	2014
6	ಪದ್ಮ ಸಚ್ಚಿದೇವ್	(ಚಿಟ್–ಚೆಟೆ' (ಡೋಗ್ರಿ ಭಾಷೆ)	2015
7	ಮಹಾಭಲೇಶ್ವರ್ ಸೇಲ್	ಹಾಥನ್ (ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ)	2016

ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಪಡೆದವರು	ವರ್ಷ
1	ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು	1992
2	ಡಾ. ರಾಜ್ ಕುಮಾರ್	1992
3	ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ	1999
4	ಪ್ರೋ ಸಿ. ಎನ್.ಆರ್. ರಾವ್	2000
5	ಭೀಮಸೇನ ಜೋಷಿ	2005
6	ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ	2007
7	ದೇ ಜವರೇ ಗೌಡ	2008
8	ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗಡೆ	2009
9	ಡಾ.ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ್	2017

27. ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಕವಿಗಳು

1) ಪ್ರಮುಖ ಚಂಪೂ ಕವಿಗಳು (10 ಮತ್ತು 11ನೇ ಶತಮಾನ)

1) ಪಂಪ 2) ರನ್ನ 3) ನಯಸೇನ 4) ಹರಿಹರ 5) ಜನ್ನ 6) ಅಂಡಯ್ಯ 7) ತಿರುಮಲಾರ್ಯ 8) ಷಡಕ್ಷರಿ

2) ಷಟ್ಪದಿ ಕವಿಗಳು

1) ರಾಘವಾಂಕ 2) ಕುಮುದೆಂದು 3) ಚಾಮರಸ 4) ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ 5) ತೊರವೇ ನರಹರಿ

6) ಲಕ್ಷೇಶ 7) ವಿರೋಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತ

3) ಸಾಂಗತ್ಯ ಕವಿಗಳು (ಹಾಡುವ ಕಾವ್ಯ)

1) ದೇವರಾಜ 2) ನಂಜುಂಡ ಕವಿ 3) ಶಿಶುಮಾಯಣ 4) ಹೊನ್ನಮ್ಮ

4) ಗದ್ಯ ಕವಿಗಳು

1) ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ 2) ಚಾವುಂಡರಾಯ

3) ಕೆಂಪು ನಾರಾಯಣ 4) ಮುದ್ದಣ

5) ರಗಳೆ ಕವಿಗಳು

1) ಹರಿಹರ 2) ರಾಘವಾಂಕ

6) ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು

1) ಕುವೆಂಪು 2) ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು

3) ದ.ರಾ,ಬೇಂದ್ರೆ 4) ವಿ. ಸೀತರಾಮ್

5) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

downloaded from: www.kpscvaani.com

8) ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕವಿಗಳು (ಲೇಖಕರು)

1) ತ.ರಾ.ಸು 2) ಪ್ರೇಮ್ ಚಂದ್ 3) ನಿರಂಜನ್

4) ಆಚಾರ್ಯ ನರೇಂದ್ರದೇವ

5) ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ 6) ಕೆ. ಎ. ಅಬ್ಬಾಸ್

7) ಚದುರಂಗ 8) ಕಾಖಾ ಕಾಲೇಲ್ಕರ್

9) ಉಮಾಶಂಕರ್ ಜೋಷಿ 10) ಅ.ನ.ಕೃ

11) ಬಾಲರಾಜ್ ಸಹಾನಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

9) ನವ್ಯ ಕವಿಗಳು

1) ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ 2) ಲಂಕೇಶ್

3) ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ 4) ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ

5) ತೇಜಸ್ವಿ 6) ಸದಾಶಿವ

7) ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಸನೀಸ

8) ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮ

9) ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

10) ಪಾಟೀಲ

7) ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಕವಿಗಳು

1) ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ

2) ಸಾ. ರಾ. ಅಬುಬಕರ್

3) ಬೋಳುವಾರ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಞ್ಞಿ

4) ಬಾನು ಮುಘ್ತಾಕರ್

28. ಪ್ರಾಚೀನ ವಚನಕಾರರು ಮತ್ತು ಅಂಕಿತಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಚನಕಾರರು	ಅಂಕಿತಗಳು
1.	ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು	ಗುಹೇಶ್ವರ
2.	ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ	ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
3.	ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ	ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ
4.	ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ	ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ
5.	ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ	ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ
6.	ಡೋಹಾರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ	ಕಾಮಹರ ಪ್ರಿಯ ರಾಮನಾಥ

7.	ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ	ರಾಮನಾಥ
8.	ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ	ಕಲಿದೇವ
9.	ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ	ಅಜಗಣ್ಣ
10.	ಸಿದ್ದರಾಮ	ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
11.	ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸ	ಸಕಲೇಶ್ವರ ದೇವ
12.	ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ	ನಾಸ್ತಿನಾಥ
13.	ಅಮುಗೆ ರಾಯಮ್ಮ	ಅಮುಗೇಶ್ವರ

downloaded from: www.kpscvaani.com

29. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಬಿರುದಾಂಕಿರು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಹೆಸರುಗಳು	ಬಿರುದುಗಳು
1.	ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ	ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ
2.	ಕನ್ನಡ ಕುಲಪುರೋಹಿತ	ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು
3.	ಕನ್ನಡದ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್	ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತರಾಯರು
4.	ಕನ್ನಡದ ಕೋಗಿಲೆ	ಪಿ. ಕಳಿಂಗರಾವ್
5.	ಕನ್ನಡದ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್	ಕುವೆಂಪು
6.	ಕಾದಂಬರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ	ಅ.ನ.ಕೃ
7.	ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಹಸನ ಪಿತಾಮಹ	ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ
8.	ಕನ್ನಡದ ಸಿಂಹ	ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ
9.	ನಾಟಕ ರತ್ನ	ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ
10.	ಚುಟುಕು ಬ್ರಹ್ಮ	ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ
11.	ಅಭಿನವ ಪಂಪ	ನಾಗಚಂದ್ರ
12	ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್	ಬಸವಣ್ಣವರು
13	ಸಾವಿರ ಹಾಡುಗಳ ಸರದಾರ	ಬಾಳಪ್ಪ ಹುಕ್ಕೇರಿ
14	ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಜನಕ	ಮಾಸ್ತಿ
15	ಕರ್ನಾಟಕ ಕಬೀರ	ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ
16	ಕಡಲತೀರ ಭಾರ್ಗವ	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ
17	ತ್ರಿಪದಿ ಚಕ್ರವತಿ	ಸರ್ವಜ್ಞ
18	ಕನ್ನಡದ ಕಾಳಿದಾಸ	ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್
19	ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ	ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರ

downloaded from: www.kpscvaani.com

30. ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯನಾಮಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ಕಾವ್ಯನಾಮ
1.	ಅಜ್ಜಂಪುರ ಸೀತಾರಾಂ	ಆನಂದ
2.	ಅರಕಲಗೂಡು ನರಸಿಂಹ ಕೃಷ್ಣರಾವ್	ಅ.ನ.ಕೃ
3.	ಆದ್ಯರಂಗಾಚಾರ್ಯ	ಶ್ರೀರಂಗ
4.	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ	ಚಂಪಾ
5.	ಜಾನಕಿ ಎಸ್. ಮೂರ್ತಿ	ವೈದೇಹಿ
6.	ತಳುಕಿನ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್	ತ.ರಾ.ಸು
7.	ತಿರುಮಲ ರಾಜಮ್ಮ	ಭಾರತಿ
8.	ತೀರ್ಥಪುರದ ನಂಜುಂಡಯ್ಯ ಶ್ರೀಕಂಠ	ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ
9.	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರ	ಅಂಬಿಕಾತನಯ ಾದತ್ತ
10.	ದೇವನಹಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟರಮನ ಗುಂಡಪ್ಪ	ಡಿ.ವಿ.ಜಿ
11.	ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ	ಮುದ್ದಣ್ಣ
12	ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	ಪಾಪು
13	ಪದ್ಮಾ ಆರ್. ರಾವ್	ನಿರುಪಮಾ
14	ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ	ಆನಂದ ಕವಿ
15	ಮಾಸ್ತಿವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ	ಶ್ರೀನಿವಾಸ
16	ರಂ.ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	ರಸಿಕರಂಗ
17	ಸುಬ್ರಮಣ್ಯರಾಜ್ ಅರಸ್	ಚದುರಂಗ
18	ಎಚ್. ಎಸ್. ಅನಸೂಯ	ತ್ರಿವೇಣಿ
19	ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯನ	ವೀ ಸಿ
20	ಹಂಪಸಯ್ಯ ಪದ್ಮನಾಭಯ್ಯ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ	ಹಂಪನಾ

31. ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ನಾಟಕ ರಚನಾಗಾರರು	ನಾಟಕಗಳು
1.	ಕೆರೆನೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ	ರುಕ್ಮಿಣಿ ಹಗರಣ
2.	ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ಹೆಬ್ಬೆರಳು
3.	ಮಾಸ್ತಿ	ಕಾಕನ ಕೋಟೆ, ತಾಳಿಕೋಟೆ
4.	ಜೆ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ	ಗಂಡುಗೊಡಲಿ
5.	ಪಿ.ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ	ಮಂಡೋದರಿ

downloaded from: www.kpscvaani.com

6.	ನಿರಂಜನ	ಆಹ್ವಾನ
7.	ಪು.ತಿ.ನ	ಅಹಲ್ಯೆ, ಗೋಕುಲ, ನಿರ್ಗಮನ
8.	ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ	ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿ, ಕೀಚಕ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ
9.	ಸಂಸ	ಬೆಟ್ಟದರಸು, ಬಿರಗಂಡ
10.	ಪಿ. ಲಂಕೇಶ	ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ತೆರೆಗಳು, ಬಿರುಕು, ಗುಣಮುಖ
11.	ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್	ಯಯಾತಿ, ತುಘಲಕ್, ಹಯವದನ, ನಾಗಮಂಡಲ
12	ಚದುರಂಗ	ಇಲಿಬೋನು
13	ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ	ಪಂಚಮ, ನೆಲಸಮ
14	ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್	ಯುಗಾಂತರ, ಜನನಾಯಕ, ಶ್ರೀಮಂತರು
15	ಕುವೆಂಪು	ಬೆರಳ್ಗೆ ಕೊರಳ್, ಸ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ, ಜಲಗಾರ , ಬಿರುಗಾಳಿ, ಮಹಾರಾತ್ರಿ
16	ಬಿ. ಎಮ್. ಶ್ರೀ	ಅಶ್ವಥಾಮನ್, ಗದಾಯುದ್ಧ ನಾಟಕಂ
17	ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ	ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ
18	ಕಯ್ಯರ ಕಿಣ್ಣರೈ	ವಿರಾಗಿಣಿ
19	ಶಾಂತ ಕವಿ	ಉಷಾಹರಣ

32. ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕವಿಗಳು	ಕಾದಂಬರಿಗಳು
1.	ಕುವೆಂಪು	ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಮಗಳು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ
2.	ಶಿವರಾಮ್ ಕಾರಂತರು	ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಚೋಮನ ದುಡಿ
3.	ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ	ಇಂದಿರಾ
4.	ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾವ್	ಇಂದಿರಾ ಬಾಯಿ
5.	ಎಮ್. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ	ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೊ ಮಹಾರಾಯ

downloaded from: www.kpscvaani.com

6.	ಗೋಕಾಕ್	ಇಜ್ಜೋಡು, ಸಮರಸವೇ ಜೀವನಾ
7.	ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್	ಗೌಡರ ಕೋಣ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ
8.	ಮಾಸ್ತಿ	ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕ್, ಚಿಕ್ಕವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ
9.	ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ	ಅನಾಥ
10.	ಅ.ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯ	ನಟಸಾರ್ವಭೌಮ, ಸಂಧ್ಯರಾಗ
11.	ತ.ರಾ.ಸು	ಚಂದವಳ್ಳಿ ತೋಟ, ದುರ್ಗಸ್ತಮಾನ, ನಾಗರಹಾವು
12	ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ	ಅಶಾಂತಿ ಪರ್ವ, ಮಗಳಮದುವೆ
13	ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	ಕರ್ಮಯೋಗಿ
14	ಚದುರಂಗ	ವೈಶಾಖ
15	ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ	ಶಿಖಾರಿ, ಕಥೆಯಾದಳು ಹುಡುಗಿ
16	ಅನುಪಮ ನಿರಂಜನ್	ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಚಿರಸ್ಮರಣೆ.
17	ವೈದೇಹಿ	ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು
18	ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾರ್ವತಿ	ಜೀವಜಾಲ
19	ತ್ರಿವೇಣಿ	ಅವಳಮನೆ, ಶರಪಂಜರ, ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ
20	ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ	ವಂಶವೃಕ್ಷ, ಪರ್ವ, ದಾಟು
21	ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ	ಉಕ್ಕಿನ ಕೋಟೆ, ಸೂರ್ಯ
22	ಯು.ಆರ್. ಅನಂತ ಮೂರ್ತಿ	ಸಂಸ್ಕಾರ, ಭಾರತೀಪುರ
23	ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್	ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗ
24	ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ	ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ಕಿರಗೂರಿನ ಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು
25	ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ	ಅಂತರಾಳ, ಸೃಷ್ಠಿ
26	ಬಿ.ಟಿ ಲಲಿತನಾಯಕ್	ನೆಲೆಬೆಲೆ
27	ಸಾರಾ ಅಬುಬಕರ್	ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ
28	ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ	ಮಾಡಿಮಡಿದವರು

downloaded from: www.kpscvaani.com

29	ಎ.ಎಮ್. ಇನಾಂದಾರ್	ಎರಡು ದೈವ
30	ಚ. ವಾಸುದೇವಯ್ಯ	ಆರ್ಯ ಕೀರ್ತಿ
31	ಎಸ್. ಎಲ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್	ಇದು ಜೀವನ
32	ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ	ಬಾಳುಂ, ಕಾರಣ ಪುರಷ
33	ಮುದ್ದಣ್ಣ	ಗೋದಾವರಿ
34	ಎಮ್. ಕೆ. ಇಂದಿರಾ	ತುಂಗಭದ್ರಾ ಫಣಿಯಮ್ಮ
35	ಆರ್ಯಾಂಭ ಪಟ್ಟಾಬಿ	ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು
36	ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತನಾಯಕ್	ಗತಿ
37	ಕೆ.ಬಿ. ಅಯ್ಯರ್	ಶಾಂತಲ

33. ಆತ್ಮ ಕಥೆಗಳು

1.	ಕುವೆಂಪು	ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ
2.	ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ
3.	ಮಾಸ್ತಿ	ಭಾವ
4.	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	ಹುಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಹತ್ತು ಮುಖಗಳು
5.	ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ	ಹೋರಾಟದ ಬದುಕು
6.	ಬಸವರಾಜ್ ಕಟ್ಟಿಮನಿ	ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಬದುಕು
7.	ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್	ಹುಳಿ ಮಾವಿನ ಮರ
8.	ಏಣಗಿ ಬಾಳಪ್ಪ	ನನ್ನ ಬಣ್ಣದ ಬದುಕು
9.	ತುಂಬಾಡಿ ರಾಮಯ್ಯ	ಮಣೆಗಾರ

10.	ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ	ನೆನಪು ಸಿಹಿ – ಕಹಿ
11.	ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್	ಸಂಜೆಗಣ್ಣಿನ ಹಿನ್ನೋಟ
12	ಅ.ನ.ಕೃ	ಬರಹಗಾರನ ಬದುಕು
13	ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ	ಜೀವನ ರಸಿಕ
14	ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ	ಭಿತ್ತಿ
15	ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ	ಊರು ಕೇರಿ
16	ತ.ಸು ಶಾಮರಾಯ	ಮೂರು ತಲೆಮಾರು
17	ಜೆ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ	ನಿರ್ಭಯಾಗ್ರಫಿ

downloaded from: www.kpscvaani.com

18	ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣ	ಕಲೆಯ ಕಾಯಕ
19	ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ	ನನಸಾಗದ ಕನಸು
20	ಕಯ್ಯರ ಕಿಞಣ್ಣ	ದುಡಿತವೇ ನನ್ನ ಬದುಕು

34. ಪ್ರವಾಸಿ ಕಥನಗಳು

1.	ವಿ. ಸೀತರಾಮಯ್ಯ	ಪಂಪಾಯಂತ್ರೆ
2.	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ
3.	ಗೋರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್	ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರು
4.	ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ	ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಾನು
5.	ಶ್ರೀ ರಂಗ	ಶ್ರೀರಂಗನ ಯಂತ್ರೆ
6.	ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ	ನಾಕಂಡ ಪಡುವಣ
7.	ಎಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ	ಪ್ರವಾಸಿ ಕಂಡ ಇಂಡಿಯಾ
8.	ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ 22 ದಿನ
9.	ಪ್ರಭುಶಂಕರ	ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ
10.	ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್	ಅಪರ ವಯಸ್ಕನ ಅಮೇರಿಕಾಯಾತ್ರೆ
11.	ನವರತ್ನ ರಾವ್	ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಿಂದ ಪ್ರೇಯಸಿಗೆ
12	ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ	ಚೀನಾದೇಶದ ಬೌದ್ಧಯಾತ್ರಿಕರು
13	ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ	ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವಾರ
14	ಸಿದ್ದನಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ	ವಾರ್ಧ ಯಾತ್ರೆ
15	ಕರ್ಕಿ ವೆಂಕಟರಮಣಶಾಸ್ತ್ರಿ	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಯಾತ್ರೆ
16	ಜಿ.ಪಿ. ಬಸವರಾಜು	ನೀಲಾಚಲಗಳ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
17	ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ	ಅಂಡಾಮಾನ್ ಕನಸು

downloaded from: www.kpscvaani.com

35. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳು

1.	ಶ್ರೀ ವಿಜಯ	ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ
2.	2ನೇ ನಾಗವರ್ಮ	ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾ ಭೂಷಣ
3.	ಕೇಶಿರಾಜ	ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ
4.	ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ	ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ
5.	ಎಚ್. ಎಸ್. ಬಿಳಿಗಿರಿ	ಅಲೋಕ
6.	ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ	ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ವ್ಯಾಕರಣ
7.	ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದ ಕೃಷ್ಣಮಚಾರ್ಯ	ಹಳಗನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಮಂಜರಿ
8.	ಕಿಟೆಲ್	ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳು
9.	ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ	ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ
10.	ಪಂಜ ಮಂಗೇಶರಾಯ	ಮೂಲ ವ್ಯಾಕರಣ
11.	ಎಂ. ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಗ್ವಿದಾಹಿನಿ
12	ತ.ಸು ಶಾಮರಾಯ	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಸೂತ್ರಪಾತ
13	ಎಂ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಸಂಗ್ರಹ
14	ಬಿ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ	ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ
15	ಪು.ತಿ.ನ	ಕಾವ್ಯ ಕುತೂಹಲ

36. ಕವಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಲುಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಪ್ರಮುಖ ಸಾಲುಗಳು	ಕವಿಗಳು
1	‘ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು”	ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್
2	“ಜಯಹೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆ”	ಕುವೆಂಪು
3	‘ಗೆಳೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಸ್ವಾಗತವು ನಿಮಗೆ”	ತಿ.ನಂ. ಶ್ರೀ
4	“ಮನುಜಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ”	ಪಂಪ
5	“ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವುದು	ಪಂಪ
6	“ಆರಂಕುಸಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ”	ಪಂಪ
7	“ಕನ್ನಡದ ನೆಲದ ಪುಲ್ಲೆನಗೆ ಪಾವನ ತುಳಸಿ”	ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ
8	“ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ಣಾಟಕ ದೇವಿ, ಸಂರಕ್ಷಿಸು	ಶಾಂತಕವಿ
9	‘ತಾಯಿ ಬಾರ, ಮೊಗವ ತೋರ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಾತೆಯೇ’	ಎಂ.ಗೋವಿಂದ ಪೈ
10	“ಕನ್ನಡವೇ ಎನ್ನುಸಿರು/ ಪೆತ್ತೆನ್ನ ತಾಯಿ”	ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್

downloaded from: www.kpscvaani.com

11	"ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆಸಿ– ಕನ್ನಡವನೆ ಬಳಸಿ"	ಪು.ತಿ.ನ
12	"ಎಲ್ಲಾದರು ಇರು, ಎಂತಾದರು ಇರು ಎಂದೆಂದಿಗು ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು"	ಕುವೆಂಪು
13	'ಕನ್ನಡವೇ ಸತ್ಯ ಕನ್ನಡವೇ ನಿತ್ಯ"	ಕುವೆಂಪು
14	"ಹೆಸರಾಯಿತು ಕರ್ನಾಟಕ ಉಸಿರಾಗಲಿ ಕನ್ನಡ"	ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ
15	"ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ'	ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ
16	"ಜೋಗದ ಸಿರಿ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ, ತುಂಗೆಯ ತೆನೆ ಬಳುಕಿನಲ್ಲಿ"	ಕೆ. ಎಸ್ ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್
17	"ಬಾರಿಸು ಕನ್ನಡ ಡಿಂಡಿಮ"	ಕುವೆಂಪು
18	"ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ, ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ"	ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ
19	"ದೀಪವು ನಿನ್ನದೇ ಗಾಳಿಯು ನಿನ್ನದೆ ಹಾರದಿರಲಿ ಬೆಳಕು"	ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ
20	"ಯಾವ ಮೋಹನ ಮುರಳಿಕರೆಯಿತೊ ದೂರ ತೀರಕೆ ನಿನ್ನನು"	ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು
21	"ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮ ಬಾಳು, ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮ ಪಾಲು"	ಕುವೆಂಪು
22	""ನಾನು ಬಡವಿ ಆತ ಬಡವ, ಒಲವೇ ನಮ್ಮ ಬದುಕು"	ದ,ರಾ, ಬೇಂದ್ರ
23	"ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ ಆಗು ನೀ ಅನಿಕೇತನ	ಕುವೆಂಪು
24	"ಕೋಳಿಕೆ ರಂಗನಾ'	ಟಿ. ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ
25	"ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಮನೆಗೆ ಓ ! ಬೇಗ ಬನ್ನಿ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದೆದ್ದು ಓಡಿ ಬನ್ನಿ ಕನ್ನಡಗಡಿಕಾಯ ನುಡಿಕಾಯ ಕಾಯಲಾರದೆಸಾಯ ಓ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ"	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞಣ್ಣ ರೈ

JNANAGANGOTHRI
Inspiring to serve...

downloaded from: www.kpscvaani.com

37. ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು

1.	ಪಂಪ ಕವಿ(10ನೇ ಶತಮಾನ) ಬಿರುದ್ದು ಆಶ್ರಯದಾತ:	1) ಆದಿಪುರಾಣ (ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾವ್ಯ) 2) ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ (ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯ) ರತ್ನಾತ್ರಯ 1ST ಅರಿಕೇಶರಿ
2.	ರನ್ನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 990) ಬಿರುದು ಆಶ್ರಯದಾತ	ಸಾಹಸಭೀಮವಿಜಯ ೦, ಪರಶುರಾಮ ಚರಿತೆ, ಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಇರಿವ ಬೆಡಂಗ
3.	ಪೊನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತ	ಶಾಂತಿನಾಥ ಪುರಾಣ ಭುವನೈಕ್ಯ ರಾಮಭ್ಯದಯ ಜಿನಾಕ್ಷರ ಮಾಲೆ
4.	ಜನ್ನ (ಕ್ರಿ.ಶ 1225) (ಸುಮನೋಬಾಣ)	ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ ಅನುಭವ ಮುಕುಟ
5.	ನಯಸೇನ(12ನೇ ಶತಮಾನ)	ಧರ್ಮಾಮೃತ
6.	ಆಂಡಯ್ಯ(13ನೇ ಶತಮಾನ) (ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದ ಕವಿ)	ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ

	(ಮಾರ್ಗಪರಂಪರೆ ಕವಿ)	
7.	ಷಡಾಕ್ಷರ(17ನೇ ಶತಮಾನ) (ವೀರಶೈವ ಕವಿ)	ರಾಜಶೇಖರ ವಿಲಾಸ ಶಬರಶಂಕರ ವಿಲಾಸ ವೃಷಬೇಂದ್ರ ವಿಜಯ
8.	ಹರಿಹರ(13ನೇ ಶತಮಾನ) (ವೀರಶೈವ ಕವಿ)	ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆ ರಕ್ಷಾಶತಕ ಪಂಪಾಶತಕ ಮುಡಿಗೆ ಅಷ್ಟಕ
9.	ತಿರುಮಲಾರ್ಯ(18ನೇ ಶತಮಾನ)	ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ ಚರಿತೆ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯ ವಂಶಾವಳಿ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯ ಶತಕ
10.	ಕುಮುದೆಂದು(13ನೇ ಶತಮಾನ)	ಕುಮುದೆಂದು ರಾಮಾಯಣ
11.	ಚಾಮರಸ (15ನೇ ಶತಮಾನ) (ವೀರಶೈವ ಕವಿ)	ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ
12	ತೊರವೆ ನರಹರಿ(16ನೇ ಶತಮಾನ)	ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ

downloaded from: www.kpscvaani.com

13	ಲಕ್ಷೀಶ (16ನೇ ಶತಮಾನ)	ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ
14	ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತ	ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣ
15	ದೇವರಾಜ(ದೇವರಾಜ)	ಸೊಬಗಿನ ಸೋನೆ
16	ಶಿಶುಮಾಯಾಣ	ತ್ರಿಪುರದಹನ ಸಾಂಗತ್ಯ ಅಂಜನಾ ಚರಿತ್ರೆ
17	ನಂಜುಂಡ ಕವಿ	ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಚರಿತೆ
18	ಹೊನ್ನಮ್ಮ(17ನೇ ಶತಮಾನ)	ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ
19	ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ(10 ನೇ ಶತಮಾನ)	ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ
20	ಚಾಂಪುಡರಾಯ (10ನೇ ಶತಮಾನ)	ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ
21	ಕೆಂಪು ನಾರಾಯಣ	ಮುದ್ರಮಂಜೂಷ
22	ಮುದ್ದಣ (19ನೇ ಶತಮಾನ)	ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕುಮಾರ ವಿಜಯ ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೋದಾವರಿ
23	ರಾಘವಾಂಕ(13ನೇ ಶತಮಾನ)	ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮ ಪುರಾಣ
		ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ
24	ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ(ನಾರಣಪ್ಪ)	ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ
25	ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ	ಭರತೇಶ ವೈಭವ
26	ಬಿ.ಎಮ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ	ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೀತೆಗಳು
27	ಡಾ. ಕೆ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ	ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು
28	ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ	ಗಿರಿಜಾಕಂಡ ಸಿನಿಮಾ
29	ವಾಮನ	ರೀತರಾತ್ಮ ಕಾವ್ಯಷಃ
30	ಕುಂತಕನ	ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಜೀವಿಕ
31	ದುರ್ಗಸಿಂಹನ	ಪಂಚತಂತ್ರ
32	1ನೇ ನಾಗವರ್ಮ	ಛಂದೋಂಬುದಿ
33	ನಾಗಚಂದ್ರ	ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ
34	ಶಾಂತಿನಾಥ	ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತಪುರಾಣ ಸುಕುಮಾರ ಚರಿತೆ
35	2ನೇ ನಾಗವರ್ಮ	ಕಾವ್ಯವಲೋಕನ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾಭೂಷಣ
36	ನೇಮಿ ಚಂದ್ರ	ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ
37	ಸರ್ವಜ್ಞ (ತ್ರಿಪದಿ ಬ್ರಹ್ಮ)	
38	ಹೆಳವನಕಟ್ಟೆ ಗಿರಿಯಮ್ಮ	ಚಂದ್ರ ಹಾಸನ ಕಥೆ

downloaded from: www.kpscvaani.com

		ಸೀತಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಉದ್ವಾಳನ ಕಥೆ
39	ಎಮ್. ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ಗಿಳಿವಿಂಡು
40	ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ	ವಸಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ
41	ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಳರಾಯರು	ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯ
42 2	ಎಮ್. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ	ನೀತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ
43	ಮಾಸ್ತಿ	ಕಾಕನ ಕೋಟೆ
44	ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರ	ನಾದಲೀಲೆ, ನಮನ ಉಯ್ಯಾಲೆ ಸಖಿಗೀತ ಮೇಘದೂತ ಚೈತ್ಯಾಲಯ

38. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ:

1	ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊಲದ ರಾಜ್ಯಾಪಾಲ	ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್
2	ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಮೊದಲು ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರಧಾನಿ	ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೆಗೌಡ
3	ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ	ಕೆ.ಸಿ ರೆಡ್ಡಿ
4	ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಥಮ ನಿರ್ದೇಶಕ	ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್
5	ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರ	ಅಮರ ಶಿಲ್ಪಿ ಜಕಣಾಚಾರ್ಯ
6	ಭಾರತೀಯ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡಿಗ	ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ
7	ಭಾರತೀಯ ಸೇವಾ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗ	ಇ.ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ
8	ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡಿಗ	ದೇವಂಗಿ ಪ್ರಮಲ್ಲಾ ಚಂದ್ರ
9	ಕೇಂದ್ರ ಆಹಾರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗ	ಬಿ. ಪ್ರಕಾಶ್
10	ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಮೊದಲ ಸಂಸತ್ತಿಗ	ಜೆ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್

downloaded from: www.kpscvaani.com

11	ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಾರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ	ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಾರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ
12	ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಚಿತ್ರ	ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ
13	ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದ್ದು	ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ (1930)
14	ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಭಾರತದ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರ ಪತಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಮೊದಲಿಗರು	ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ
15	ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆದದ್ದು	1956
16	ಶಕುಂತಲ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು	ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರ
17	ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಎಚ್. ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ
18	ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪಿತಾಮಹ ಯಾರು?	ಪುರಂದರದಾಸರು
19	ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಂಧಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು	ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ
20	ವಿಧಾನ ಸೌಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?	ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ
21	ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಲಯ	ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ (ನಂಜನಗುಂಡು)

	ಯಾವುದು?	
22	ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ ಎತ್ತರದ ಶಿಕರ ಯಾವುದು	ಮುಳ್ಳಯನ್ನ ಗಿರಿ (ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು)
23	ಕನ್ನಡದ ಆದಿ ಕವಿ	ಪಂಪ
24	ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಯಾರು ?	ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್
25	ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ (ಎಲ್ಲೋರ) ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸನ ಹೆಸರು	1ನೇ ಕೃಷ್ಣ
26	ಬಸವಣ್ಣನವರು ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು?	2ನೇ ಬಿಜ್ಜಳ
27	ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸಿನಿಮಾಸ್ಕೋಪ್ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಯಾವುದು?	ಸೊಸೆತಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯ
28	ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ	ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ
29	ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪಂಥ	ವೀರಶೈವ ಪಂಥ
30	ಮಂದಗದ್ದೆ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ?	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
31	ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಶೇಂಗಾ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ	ಬೆಳಗಾವಿ
32	ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಝರಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ಗಾರವಿದೆ?	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

downloaded from: www.kpscvaani.com

33	ಕೈಗಾ ಅಣು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಘಟಕ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ?	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ
34	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಮೊದಲ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಯಾವುದು?	ಭದ್ರಾವತಿ
35	ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಾವುದು?	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
36	ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?	ಕರ್ನಾಟಕ
37	ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಯು ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ?	ತಿಪಟೂರು ಬಳಿ
38	ಅಬ್ಬೆ ಜಲಪಾತವು ಯಾವ ನದಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಠಿಯಾಗಿದೆ?	ಕಾಳಿ ನದಿ
39	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶ ಯಾವುದು?	ಚಳ್ಳಕೆರೆ
40	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಸ್ವರ್ಣ ಪದಕ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರ ಯಾವುದು?	ಸಂಸ್ಕಾರ
41	ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗ ಯಾರು?	ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್
42	ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗ ಯಾರು?	ಜನರಲ್ ಕೆ.ಎಂ. ಕಾರ್ಯಪ್ಪ
43	ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಸಂಚಾರಿ ನೇತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗ ಯಾರು?	ಎಂ.ಸಿ. ಮೋದಿ
44	ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್‌ರವರ ಆತ್ಮಕಥೆ ಯಾವುದು?	ಆಡಾಡುತ ಆಯುಷ್ಯ
45	ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಿರಿಧಾಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದರು. ಆ ಗಿರಿಧಾಮ ಯಾವುದು?	ನಂದಿಬೆಟ್ಟ
46	ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವ ಸ್ಥಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ?	ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ
47	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆ ಯಾವುದು?	ಲಂಡನ್ ಮಿಷನ್ ಬೆಂಗಳೂರು
48	‘ಶರಪಂಜರ’ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?	ತ್ರಿವೇಣಿ
49	ಆದಿ ಚುಂಚನಗಿರಿಯಲ್ಲಿನ ಪಕ್ಷಿಧಾಮದ ಹೆಸರೇನು?	ಮಯೂರವನ
50	ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತ ವೈಭವ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?	ಆಲೂರು ವೆಂಟಕರಾಯರು

downloaded from: www.kpscvaani.com

JNANAGANGOTHRI

Inspiring to serve...